

1 Korinti

Yai zézé ac.

¹ Anutuac ewa siŋ niŋac Kristo Yesuac méliméli ic wammaŋ niŋac héihéré nénéja ni Paulo zéma neŋaŋ dacmunanina Sositene nerenj imi ² Korinti ama areŋa yandaiguc Anutuac héraorij, Kristo Yesuac qeriaiguc météré énécmimia, ic embac téryea zéénécmimia ini zéma baera baera séc, neŋaŋ Miŋ Kewu, onac zéma nonac Miŋ Kewu Kristo Yesuac qac buŋaya qac héhélima kecanžu momac yanda onac muru momacnec oénécmizic. ³ Mangocnina Anutu zéma Miŋ Kewunina Yesu Kristo iorarunec ewa hia zéma luaenéj he énécmima kecmac.

Ewa hia ac.

⁴⁻⁶ Kristoac héipuc wamma zéyiŋ ackuažéc im-inéj kekecginaiguc seligma heyec. Heyu iwac qeriaiguc ai memeac buŋa zéma zéauauac kuha zéma niniŋa imuhucya moczoŋ yanda énécmiyu sécgé énécmima hezac. Heyu Kristo Yesuac qeriaiguc onac buŋa qeénécmiyec Anutuac ewa hiawac buŋa imuac niŋac wamma ni nalé séc onac niŋ wamma Anutu ewa hia ac ézéanžua. ⁷ Hénia imuac niŋac ini qeri uŋawac sese ménjac méŋ météqététaŋ ménda wamma késa kecma Miŋ Kewunina Kristo Yesunéj winiŋu haénécmimac niŋ mambéc kecanžu. ⁸ Anutunéj Miŋ Kewunina Yesu Kristoac hahayawac naléiguc képésic qahac solanŋa nammu niŋac meseli énécmiyunec kecigic

nalé tetechgia hamac. ⁹ Anutu imi méñzé méñzéya qahac, inéj mia ini naŋa Miŋ Kewunina Kristo Yesuguc ala kekec wammu niŋac unuruyec.

Hénaorij enej héndéjamuma kecgic Paulonéy ac waŋ énécmiyec.

¹⁰ Imuac bec, Dacmuna hécna, ni Miŋ Kewunina Yesu Kristoac qaciguc zéwelec énécmizua. Ini ac zéwiŋ zé hénia momacnec zému. Imuhuc wamma sucginaiguc héndéj qéndéj qahac, néj ewa momaciguc zéma ewa siŋ momaciguc toroqe amuma kecmu. ¹¹ Dacmuna hécna, sucginaiguc ac zéen zémaya hicŋiyec hezac imi Koloeac héná géséhéra ieneŋ zégic niŋi. ¹² Ni ac imi hénia yomuhuc niŋac zézua; Ini ejac ejac yomuhuc zéanzu; Ni imi Pauloac ic. Ni imi Apoloac ic. Ni imi Kefawac* ic. Ni imi Kristoac ic. ¹³ Inni niŋgic, Kristonéj téma sasala wamma keczu me? Paulo neŋ onac niŋac wamma ic héŋgeŋa wéndaraiguc humuyi me? Waŋu ini Paulo nuac qacnaiguc doku naecgic me?† ¹⁴ Ni nenaoc Krispo zéma Gaio iorac sac doku naec érécmima tosara doku ménda naec énécmiyi. Waŋu imuac mia deguc nimba hia waŋu, Anutu ewa hia ac ézézua. ¹⁵ Méjnéj méj ini nuac qacnaiguc doku naec énécmimia zéwu niŋac imuhuc ninzua. ¹⁶ (Muŋguc nimba Sitefana iwac héná géséhéra imi acguc doku naec énécmiyi. Waŋu tosia méŋac méj doku naec énécmiyi me qahac imi ménda ninzua.) ¹⁷ Kristonéj méli néŋec imi ic doku naec

* **1:12:** Kefa imi Aram ac, Petero imi Girik ac, hénagira momacguc, neŋaj aciguc baŋa zézéya. † **1:13:** Me kembanja 15 imuaru imuhucyanec.

énécmimanj niñac qahac, néŋ buňa suruc hiabia énézémaŋ niñac. Imuac mia, Kristoac ic héŋgeŋa wéndara imi eñomia wambac niñac zéma, nena ninjtegic qinqtegic acnanéŋ ménda énézéanžua.

Kristo imi Anutuac Kuha zéma ninjtegic qinqtegic acya wanžac.

¹⁸ Imi mia hénia yomuhuc niñac imuac wanjanza; Ic héŋgeŋa wéndarawac buňa suruc imi humucac hénia tianžu ionac muru imi ac qelaŋa wanžac, néŋ kekec hélá nénécmiyu anjéŋ tima kecanžin nonac muru imi Anutuac kuha wanjanžac. ¹⁹ Imuac mia ac kiwi méŋ ooyawac hezac imuac Anutunéŋ yomuhuc zézac; Ni ic ninjtegic qinqtegic ginaguc ionac ninjtegic qinqtegic ac imi qewa qahac wandamac, waňu nininj asac asariginaguc ionac nininj asac asarigina imi qewa madamac. ²⁰ Ninjtegic qinqtegic ic imi dimia? Kiwi ic imi dimia? Nalé yomuac zézé ic imi dimia? Anutunéŋ baec yomuac ninjtegic qinqtegic ac imi qeyu qelaŋa ménda wandaczac me? ²¹ Anutuac ninjtegic qinqtegic ac imi mia baec ic eñaj ninjtegic qinqtegicginanéŋ niñasarimuac séc qahac. Imuac mia, Anutunéŋ buňa suruc zéauauya imi hénia qelaŋaiguc haima ninzéŋ ninzéŋ ic kekec hélá mihični énécmimanj zé nimma ségiségi wanjec. ²² Yuda ic enej sésécac kiwi méréra niñac zéwelec wanjic. Girik ic ienej ninjtegic qinqtegic ac hénia hénia imuac ninjewu wanjanza. ²³ Néŋ nini imi ic héŋgeŋa wéndaraiguc biriñnéŋ qegic humuyec Kristo i zéau énécmianžin. Waňu hénia imuac Yuda ic

²⁰ **1:19:** Yes 29:14

ienenj niñgic hoc ésécnec héwétécgé énécmianzac. Wañu ic enia ionac muru imi, hénä qelanjá ésécnec wañanžac. ²⁴ Wañu Yuda ic zéma Girik ic momacnec, héihéré énécmimia ionac muru imi Kristonéj Anutuac kuc zéma Anutuac niñtegic qinjtegicya wañanžac. ²⁵ Imi mia hénia yomuac niñjac; Anutuac qelanjánéj baec ic ionac niñtegic qinjtegic imi ogicma eñeja wañanžac. Wañu Anutuac békélacgianéj baec ic ionac kucgina ogicma selia wañanžac.

²⁶ Dacmuna hécnä, imuac mia nanañgina dimuhucyanec unuruyec imi hémma niñtegicgic. Séwiac hénraiguc namma zéni, sucginaiguc niñtegic qinjtegic ic sasala qahac. Wañu kucginaguc acguc sasala qahac. Wañu ic eñeja tuñ yanda igucnec hicñihicñiä sasala qahac. ²⁷ Wañu Anutunéj baecac qelanjá énépésima niñtegic qinjtegic ic gamu qeqe mihicñi énécmianzac. Wañu baecac békélacgia énépésima ic kucginaguc imi gamu qeqe mihicñi énécmianzac. ²⁸ Anutunéj baec yomuac ic mamaya zéma nenesic ic zéma ic maqeqeya imuhucya énépésima ic tosara imuhucyanec qahac imi wai énécmianzac. ²⁹ Imi mia baec ic méjnénj méj Anutuac kiwaiguc séwi eñej wambac niñjac imuhuc wañanžac. ³⁰ Ini imi niñtegic qinjtegicnina zéma haka solañanina zéma météréac buñanina zéma boj héréhéréac miñjina Kristo Anutuac murunec hahaya iwac qeriaiguc Anutuac murunec hicñima kecanžu. ³¹ Imi mia ac ooyawac hezac séc ic méjnénj mepé qepési ac méj zémañ zé Miñ Kewuac qeriaiguc zému niñjac

imuhuc waŋ nénécmiyec.‡

2

Kristo ic héŋgeŋa wéndaraiguc humuyec imuac buŋa zéauauya.

¹ Dacmuna hécna ni onaru hama Anutuac ackuažéc énézéyi* nalé imuaru nena acna me nena nin̄tegic qin̄tegicna mežeric qezeric wamma ménda énézéyi. ² Imi mia ni sucginaiguc kecma iwawai tosara qahac, néŋ Yesu Kristo zéma biriňnéŋ qegic ic héŋgeŋa wéndaraiguc humuyec imuacnec sac niŋareŋgémaŋ zé niŋseliyiac imuhuc wanji. ³ Waŋu sucginaiguc békélacgia wamma bac yandi yandi wamma zénéŋ hiri hiri wamma keri. ⁴ Waŋu ac zézéna zéma ackuažéc zéauaiguc imi nalé yomuac nin̄tegic qin̄tegic ac méra qemimiawac séhanéŋ ménda naŋgémá zéyi, néŋ Uŋa Teréywac winiwininiya zéma iwac kuhaiguc énézéyi. ⁵ Imi mia onac nin̄zéŋ nin̄zéŋginanéŋ ic onac nin̄tegic qin̄tegic aciguc qahac, néŋ Anutuac kuciguc sac héiseligima hemac niŋ imuhuc wanji.

Nin̄tegic qin̄tegic héla Anutu arunec hahaya.

⁶ Waŋu nini imi yandima nin̄zéŋ nin̄zéŋ ic héla wamma keczu ionac sucginaiguc imi nin̄tegic qin̄tegic acwac zéanžinj. Waŋu imi mia baec yomuac nin̄tegic qin̄tegic zéma baec yomuac

‡ **1:31:** Yer 9:24, Ac yomuac hénia imi iwawai tosara niŋac mepé qepési ménda wambinj, néŋ Min Kewu nimmižinj imuac meyacma zéwiŋjac hezac. * **2:1:** Kiwi méraginanéŋ ooya tosaraiguc; Ni Anutuac ac saŋa zéau énécmiyi.

galeŋ ionac niŋtegiq qinqtegiqina qahac, néŋ
⁷ Anutuac niŋtegiq qinqtegiq sasaŋgia imuac zéanziŋ. Imi mia musaŋgyéu heyec, néŋ Anutunéŋ neŋjan edamu niŋac wamma baec kurumeŋ ménda hicŋiyocnec nalé hama keŋec imuaru zéseliyu heyec imi mia. ⁸ Niŋtegiq qinqtegiq imi mia baecac galeŋ sucginaiguc méŋnén méŋ ménda niŋtegiq. Niŋtegiqbunec imi Miŋ Kewunina edamuyaguc imi ic héŋgena wéndaraiguc ménda qewunec. ⁹ Imi mia ac kiwi mén yomuhuc ooyawac hezac ésécnec; Anutunéŋ siŋ nimmianzu ionac niŋac wamma némaria méŋ walac mezerirecac hezac imi kicnén ménda héhéŋa, gezacnén ménda niniŋa, waŋu baec ic méŋac ewa qeri méŋnén ménda niŋtegiq qinqtegiq wanžac. ¹⁰ Waŋu imuhucya imi Anutunéŋ ionac qahac, néŋ nonac muru Uŋa Téréyanéŋnec mewinini nénécmiyec. Uŋa Téréya imi mia iwawai moczoŋ niŋtegiqma Anutuac niniŋ qeyu hingac hingarawac séc ningtegiqanžac. ¹¹ Ic méŋac hénia imi tosara qahac, néŋ uŋaya qeriaiguc kecžac imi sac ninžac. Hénia imuhucyanec Anutuac hénia imi acguc tosara qahac, néŋ Anutuac Uŋanéŋ sac ninžac. ¹² Nini imi baecac uŋa imi ménda meyiŋ, néŋ nini sese Anutunéŋ ewa hiawac nénécmiyec imi niŋtegiqbiŋ niŋac Uŋa Téréya Anutu arunec hahaya imi mema kecžiŋ. ¹³ Nini imuac mia zéauma baec icac niŋtegiq qinqtegiqnéŋ ku nénécmimia imuacnec ménda mema zéanziŋ, néŋ Uŋa téreyanéŋ ku nénécmiyec imuacnec mema zéanziŋ. Iwawai Uŋa téreyawac murunec

hahaya imi Uŋa téreyawac sesenéŋ méra nénécmiyu ninjegicanžinj. ¹⁴ Séwiac sinjiguc kecanžac imuhyucyanéŋ iwawai Anutuac Uŋa téreyawac sese imuac niŋu qelaŋa tanec waŋu, ménda aŋgétianžac. Iwawai imuhyucya imi Uŋaguc ningésimacac séc, imuac niŋjac ic imuhyucyanéŋ méndagucnec ninjegicanžac. ¹⁵ Ic Uŋa téreyagucnéŋ iwawai Anutu arunec hahaya imi moczoŋ hia ningésima aŋgétianžac, néŋ eŋeya imi gésigési aciguc ménda opocgic eŋanžac. ¹⁶ Mérénéŋ Miŋ Kewuac ewa siŋ ninjegicma hia kumimac me? [☆] Waŋu neŋaŋ imi Kristoac ewa siŋ imi aŋgétima kecziŋ.

3

Korinti hénaorij imi héndéŋamuma kecgic.

¹ Dacmuna hécna ni ic embac Uŋa téreyaginaguc énézéanžua ésécnec onac énézémaŋ zé osizua. Imuac séwiguc kekec zéma Kristoac kokochéra énézéanžua ésécnec énézézua. ² Ini nene selia nemuac séc qahac kecaŋgic imuac niŋjac ni nene selia ménda gumu énécmima namunec gumu énécmiaŋi. Deguc imuhyucyanec séha ménda seligma kecanžu. ³ Sucginaiguc nimbupuc waŋamuma méndéŋ amuma euqac wamma kecanžu imuac niŋ, ini éréma kecma deguc acguc séwiac sinjiguc kecanžu. Haka imuhyucyawac wamma dimuhuc nini baec icac haka ménda ninjtohoanžinj hia zéwunec? Imi osiosiya. ⁴ Ic méŋnénéŋ ni Pauloac ic, duŋa ic méŋnénéŋ ni Apoloac ic zéanžu. Imuac

[☆] **2:16:** Yes 40:13

ini baec ic ȝéma ic ejomia ménda keczu me?

⁵ Imuhuc waŋkeczuiguc qesiénécmiwa acna meleŋgic. Apolo imi méré, néj Paulo ni imi méré? Niri imi Min Kewuninanéj sécnira ai buŋa qenérécmiyu weleŋ qege sac kecma méra énécmizic ini Min Kewu ninzéŋgéma keczu.

⁶ Ni héihimic wamba Apolo imi weric héwiŋ ai meyec.* Waŋu Anutunéj meyandi énécmiyec.

⁷ Imuac héihimic wawaŋa me weric héwiŋ wawaŋa imi ejomia ȝézéya, néj meyandiye Anutu iwac sac niŋgic eŋeŋa wamma. ⁸ Héihimic wawaŋa ȝéma weric héwiŋ wawaŋa imi sécgira momacguc, ai meanzaoc séc ekac ekac boŋa érécmiyu memaocac hezac. ⁹ Niri imi Anutuac mérahéréra wamma i guc momacnec ai meanziŋ, néj ini imi Anutuac nene ai ȝéma Anutuac ama wanžu.

¹⁰ Ewa hiawac buŋa nuac néjec séc meriqe ic niŋtegic qin̄tegicyaguc ésécnec nej ama bae-cya mindinjiwa tecgéyu, tosranéj imuac qahaiguc ama miyacgéanžu. Waŋu ama memu imi eneŋ dimuhuc mewinj imuac dindijanec niŋgésimu.

¹¹ Baec qambaŋa nej héimindiŋiwa hezac imi mia Yesu Kristo, imuac méŋnéj méj imi waima méŋac héimindiŋi wammuac séc qahac. ¹² Waŋu baec qambaŋa imuac qahaiguc goli me siliwa me hoc eeyaguc me ic hésa me ic haréŋa me tomocnéj memuiguc, ¹³ kecma imuac hénia imi nalé yandanéj hama mewininiyu hicŋitegicmac. Nalé imuaru imi geric béləŋ yandanéj onoma aigina dimuhuc megič imuac hénia imi measari-

* **3:6:** Girik aciguc; doku haimiyec.

mac. ¹⁴ Méŋac méŋ gericnén̄ zebipiyu solanjanec heyu bakia hia memu, néŋ ¹⁵ méŋac méŋ gericnén̄ zema zedaru amaya qahac wammaciguc, ejeya imi goiya héima aŋgén̄ timimac, néŋ geric igucnec metec metecgia tanec wammac. ¹⁶ Ini Anutuac ocmuŋ téreyá keczu imi zéma Anutuac Uŋa téreyanén̄ qeriginaiguc tacyac waŋjanzac imi ini ménda niŋyacgézu me? ¹⁷ Anutuac ama imi téreyá, imuac mia méjnén̄ méŋ Anutuac ocmuŋ téreyá imi mebirimac imi Anutunén̄ ic imi auyu qahac wammac. Ini imi ocmuŋ téreyá wanžu.

¹⁸ Ini ikoc ménda waŋamumu. Onarunec méjnén̄ ejeya niŋjac niŋu baec yomuac naléyaiguc niŋtegiq qinqtegiq ic wanžaciguc, memaamuma qelaŋa wammac. Walac imuňuc wammaguc niŋtegiq qinqtegiq ic héla wammacac hezac. ¹⁹ Baecac niŋtegiq qinqtegiq imi Anutuac muru qelaŋa tanec wanžac. Ac méŋ yomuhuc ooyawac hezac imuac niŋjac imuňuc zézua;[⊗] Inéŋ niŋtegiq qinqtegiq ic imi ejəŋ haka diwi qiwiliŋa iminéŋ bétac ésécnec haima énépésianzac. ²⁰ Méŋ imi yomuhuc, Miŋ Kewunén̄ niŋtegiq qinqtegiq ic ionac niniŋ imuac niŋu haréŋa tanec waŋjanzac.[⊗] ²¹ Iwawai moczoŋ yanda imi onac buŋa kecénécmizac, imuac niŋjac baec ic onac niŋgiq mepé qepésiginaguc ménda wammac. ²² Paulo me Apolo me Kefa me baec kurumen̄ me kekec me humuc me deguc kekera me biaŋ hahaya imi moczoŋ onac buŋa. ²³ Waŋu ini imi Kristoac buŋa, Kristo inéŋ Anutuac buŋa wanžac.

[⊗] **3:19:** Yop 5:13 [⊗] **3:20:** Leg 94:11

4

*Yesuac Méliméli ic ionac welej
qeqe ai.*

¹ Ini nonac niŋac niŋgic Kristoac welej qeqe ic zéma Anutuac ac saŋa imuac ai ic wambinjac hezac. ² Waŋu ai buŋa késa kecžu imi eneŋ ai imuac niŋkumuma keŋhéi hahéigina qahac memuac hezac. ³ Waŋu ini me tosara nuac zégési néŋaŋgic imuac nimba héla yanda ménda wanžac. Ni nenaoc acguc nena ménda zétecgé amuanzungua. ⁴ Ni képésicna méŋ ménda ninjegicanzungua, néŋ hakana imuhucya niŋac ic solanja zénénéŋa ménda hezac. Waŋu hia zétecgé némmacac hezac imi Miŋ Kewunina momacguc sac kecžac. ⁵ Imuac nalé yanda imi ménda hayunec, Miŋ Kewunéŋ ménda hayunec imi méŋnénéŋ méŋ ic embac tosara ménda zégési énécmimu. Inéŋ hama siŋi tunumanjiguc musaŋ gégeýa imi mewininima ewa qerigmaiguc ewa siŋ hezac imi mewininimac. Nalé imuaru Anutunéŋ ic embac ejac ejac mepési énécmiyu anjétimu.

⁶ Ninzéŋ ninzéŋ dacmuna hécna, ejaoç keŋkésa hakésa ménda wamma séwi ejen ménda wammu niŋac, ini ac ooyawac hezac imuac sénŋanjenjiguc ménda logima mamu zézéýa imi nonac murunec nimma niŋareŋgému niŋac, ni méra énécmimaŋ zé ni zéma Apolo nekaŋ suruc wamma séséc acwac waŋ énécmizua. ⁷ Mérénéŋ gési énécmima meyac énécmiyu séwi ejen wankecžu? Waŋu iwawai he énécmizac imuarunec ménda énécmimia méŋnénéŋ méŋ

hezac me? Qahacgucnec, moczonj énécmiyu késa kecma dimuhuc hénihénia igucnec eŋeŋ buŋawac heyecac ésécnec séwi eŋeŋ waŋkeczu?
 8 Ini mia bec tomen qeqe waŋkeczu. Bec mériaj yandaguc waŋkeczu. Nini qahaciguc eŋacnec kecma ic kewu bec waŋkeczu. Nini imi iniguc momacnec ic kewu héla wamma kecbiŋ niŋac ini bec ic kewu héla wamma kecbunec zéma ninziŋ.
 9 Ni nimba Anutunéŋ Yesuac Méliméli ic nini humucac buŋa zétecgé nénécmimia tanec tetecgiaiguc nonoporū mamayagina wanziŋ. Waŋu nini imi baec kurumeŋiguc kua meme uŋa zéma baec ic kicginaiguc ninicdesic wawaŋawac buŋa wanziŋ.
 10 Nini imi Kristoac niŋac wamma ic qelaŋa wanziŋ, néŋ ini imi Kristoac qeriaiguc niŋtegiq qinqtegiq ginaguc wanžu. Nini imi qeka meka wanziŋ, néŋ ini imi kucginaguc wanžu. Ini imi eebipiginaguc wanžu, néŋ nini imi maqegeya wanziŋ.
 11 Hama éréma deguc imuac sura séc nini imi yaka doku niŋ humuma, séwi usu qahac nununesi waŋ nénécmiyu kianj éséc kecanziŋ.
 12 Waŋu méraninanéŋ ai réwéria meanziŋ. Saec ac waŋ nénécmigic mozoc ac waŋ énécmianziŋ. Waŋu nununesi waŋ nénécmigic bisiqatén waŋ énécmianziŋ.
 13 Waŋu zébiri qébiri waŋ nénécmigic ac bakia goigina héima waŋ énécmianziŋ. Érékecma deguc nini imi baec ic moczonj yanda ionac nenesic tanec wamma kecziŋ.

14 Ni gamu qeqe waŋ énécmimanj zé kiwi yomi ménda oénécmizua, néŋ onac mia nambérac sorochécna zéma nimma paken ac waŋ

énécmimanj zé oénécmizua. ¹⁵ Kristoac qeriaiguc kiwi ic imi kileŋ keczu, néŋ sucginaiguc hélacnec manjoc waŋ énécmianžu imi sasala qahac. Waŋju néŋ imi Yesu Kristoac qeriaiguc buŋa suruc hiabia imi ku énécmima ini nena nambérac hécn̄a ésécnec azi mema mihic̄ji énécmiyi. ¹⁶ Imuac ni zénaŋgé énécmizua. Waŋanžua imuac séciguc méndacma wamma kecmu. ¹⁷ Ni hénia imuac niŋac wamma mia Miŋ Kewuac qeriaiguc nuac naŋ sorocna wamma keczac Timoteo imi mélimiwa onac muru hazac. Waŋju inéŋ mia Kristo Yesuac qeriaiguc haka waŋanžua imi zéma baera baera lelecgéma hénorin̄ ama séc emma ku énécmianžua imuac mia héiqeli énécmimac. ¹⁸ Onarunec tosianéŋ ni onac muru ménda hamaŋ éséc nimma séwi eŋej wamma keczu, ^{19 (19a)} néŋ Miŋ Kewunéŋ niŋu sécgéyu fcdac onac muru hamaj. ²⁰ Anutuac héŋgaleŋ ama arenja yanda imi ac eŋomiaiguc ménda hezac, néŋ Uŋa téreyawac kuciguc hezac. ^(19b) Imuac niŋac ni hama séwi eŋej ic ionac inictegicma acgina qahac, néŋ kucginaguc me qahac imi inictegicmanj zé ninzua. ²¹ Ini dimuhuc waŋ énécmimanj niŋac ninzua? Hihilocguc hamaŋ me goi héhái zéma ewa bénzéŋnén̄ ewa qerinaiguc sécgénéŋu hamanj?

5

*Kaiseroac hakanéŋ hénorin̄
mebiri énécmiyec.*

¹ Sucginaiguc kaisero haka hezac zégic niŋi. Waŋu kaisero imuhucya imi ic enia ionac sucginaiguc acguc ménda hehuya. Ic méŋnén̄ eŋeyə maŋgocyawac iniŋa wagicma i guc kecanzac imuac mia zéza. ² Waŋu ini séwi eŋej wamma keczu. Haka imuac ewa biric ménda wanžu. Haka imuhuc waŋec imi sucgina igucnec nešigic kembacnec, néŋ imuhuc ménda waŋkeczu. ³ Ni séwinanén̄ lakec keczua, néŋ qeri uŋjananén̄ iniguc kecma imuaru keczua séc, haka imi waŋec i bec zétecgémizua. ⁴ Ini Miŋ Kewu Yesuac qaraiguc azorogic imuaru, ni acguc uŋjananén̄ iniguc keczua. Miŋ Kewunina Yesuac kuc acguc imuaru keczac. ⁵ Ic imi Biria miŋinawac mériaguc waimimia waŋec. Imi mia séwiya imi humuqai wammac, néŋ uŋaya imi Miŋ Kewunina Yesuac nalé yandaiguc keckec mihicnjimac niŋac imuhuc wammimia waŋec. ⁶ Séwi eŋej waŋanžu imi haka hiabia qahac. Yis komodianén̄ falawa uha dokuyaguc imuac séc sécgéanzac imi ini ménda ninžu me? ⁷ Ini hěni hěnia igucnec yisginaguc qahac imuac deguc falawa uha qelia wambin̄ zéma, yis wahala imi giligic kendacmac. Naguc sacyaguc ogicma keŋkeŋja, kendon̄ imuac ramaya Kristonén̄ doenina mema humuyec. ⁸ Imuac kendon̄ac tacbiŋ niŋ, yis wahala qahac, yis biria zéma kai ziliweŋaguc qahac, saméŋ héla zéma solanja yisya qahac nema tacbiŋ.

⁹ Kaisero ic iniguc mutu qutulaŋ ménda wammu niŋac nuac kiwiiguc oénécmiyi, ¹⁰ néŋ ac imuac hěnia imi baec yomuac kaisero ic

me hémbaoc ic me sejkowu ic me baniarawac mepé qepési ic imi méndagucnec ala wamma kecmu nijac ménda zéyi. Imuhuc wambij zé baec yomi waima kej humuni sécgémacac hezac imuac mia imuhuc zézua. ¹¹ Imuhuc qahac, néj deguc oénécmizua imi yomuhuc; Ninzéj ninzéj dacmuna kecziŋ zéanžu ionac sucginaiguc méjnénj méj kaisero me hémbaoc me baniarawac mepé qepési wawaŋa me zébiri qébiri wawaŋa me doku seli nene ic me sejkowu wawaŋa iniguc imi mutu qutulaŋ ménda wamma yaka acguc momacnec ménda nemu. ¹² Ni ic enia keczu imi némaciguc zégési waŋ énécmiwinec? Imi osiosiya. Waŋu héraorij eŋaŋ sucginaiguc imi ménda ningési amumuac hezac me? ¹³ Séŋgagéj ic imi Anutunénj ningési énécmimac, néj biria meme ic imi mia eŋaŋ sucgina igucnec nesimigic mama kemmac.

6

Héraorij sucginaiguc tualefic hicŋiyu dimuhuc wammu.

¹ Onac muru méjnénj alaya méjac képésic ac késa kecmac imi météré ic ionac muru ménda zéhicŋima képésic ic ionac muru zéhicŋimac me?
² Météré icnéj baec ic zégési énécmimuac hezac imi ménda ninžu me? Baec séc ic embac moczoŋ zétecgé énécmimuac hezaciguc, ac ai efefiadac méj heyu hia ménda zétecgému me? ³ Neŋaŋ imi kua meme uŋa zétecgéwiŋac hezac imi ini ménda ninžu me? Imuac baecac ara efefia imi eŋaoc hia

ninjési wammuac hezac.* ⁴ Imuac, baecac kekeciguc ac méj hicniju ini ic méj héniorij sucginaiguc ninjic mamaya wanzac imuhucyanéj ara imi zétecgémac nijac hia kumumimu me qahac?† ⁵ Ni gamugina nimmu nijac ac imuhuc énézézua. Sucgina igucnec ic méj ninjegic qinqtegicyaguc dacmuna ejañ ac hia zétecgémamacac séc méj méndagucnec kecénécmizac me? ⁶ Dacmuna ninzéj ninzéngiraguc néj aciguc opocamuwig zé ic ninzéj ninzéngina qahac ionac muru hia kemmaoc me? ⁷ Ini ejaawunec aciguc opoc amugic képésicgina winiju hicnjitegirec. Imuac hénia imi ini bec momacnec aciguc maunuyu gamu qegeginaguc wandaczú. Néwécgeja, képésicgina ej bisigic hia wambacnec. Wañu waigic ikoc icnén iwawai onagiru hia wambacnec. ⁸ Imuhuc ménda wamma ini haka biria wañamuma ikoc wamma iwawai onagic amuanzu, néj imi enej mia ejañ ninzéj ninzéñac dacmuna hécgina keczú. ⁹ Ic birianéj Anutuac héngaleñ ama areña yanda imi mératéc ménda memuac hezac imi ini ménda ninzú? Ikoc wañ énécmiwu nijac, kaisero ic me, baniara mepé qepési ic me sasañgiaiguc eu inij hénia qelogilogi ic me, embac ala me ic alawac inicbaoc wawaña me, icnén ic alayaguc kaisero wawaña me, ¹⁰ kowu nene ic me hémbaoc ic me doku selinéj ewa soho wawaña me zébiri qébiri ic me diwi qiwiliñ ic imuhucyanéj Anutuac héngaleñ ama areña yanda imi mératéc memuac

* **6:3:** Girik aciguc; **Wañu baec yomuac ara némac nijac torogema zéwiñ nec?** † **6:4:** Kiwi tosaraiguc; Héniorij sucginaiguc ic ejomia méj hia kumumigic ara imuac zégésigési ic wammac.

séc qahac. ¹¹ Wañu sucginaiguc ic imuhucya kecgic, néj Miñ Kewu Yesu Kristoac qaraiguc neñaj Anutuac Uña Téréyanéj zuac énécmima météré énécmima mesolanji énécmiyu kecžu.

Qeri séwigina imi Anutuac buña.

¹² Ni haka sasalanec wammañ zé hia wammañac hezac, néj wammañ séc moczoñ méra némmacac séc qahac. Haka sasalanec hia wammañac zénénéja, néj ni haka méjnéj méj ménda waiwa méra bawu nopocmac. ¹³ Nenenéj tomenjac wañu tomenjér neneac wanzac, néj Anutunéj imi moczoñ metecgéyu qahac wammac. Séwinina imi kaiseroac ménda hezac, néj imi mia Miñ Kewuninawac heyu, Miñ Kewunina imi mia séwininawac galej kecanzac. ¹⁴ Anutunéj Miñ Kewunina humuc igucnec meqeliyec. Wañu iwac kuhanéj neñaj muñguc meqeli nénécmimac. ¹⁵ Séwigina imi Kristoac séwi tasia wanzac imi ménda ninžu? Wañu Kristoac séwi tasia iminéj dimuhuc melenjic héna yanda embacac séwi tasia wammac? Qahac téngéj. ¹⁶ Héna yanda embacguc toro qemaciguc i guc séwi momacguc wammaocac hezac imi ménda ninžu? Yomuhuc ooyawac hezac; Éréhécnéj séwi momacguc wammaoc. ¹⁷ Imuac bec Miñ Kewuguc toroqemac imi i guc uña momacguc wamma kecmaoc. ¹⁸ Kaisero haka imuac qiziziñgémá kecmu. Képéscic wañanžu sasala imi séwi busuninawac séñganjéj hezac, néj kaisero icnéj ejeya séwiac képéscic wanzac. ¹⁹ Wañu séwigina imi ejac ejac qerigmaiguc kecanzac

[◊] **6:16:** Hén 2:24

Unja téréya Anutuac murunec hahaya iwac ocmuŋ téréya wanžac imi ménda ninžu? Ini imi séwiginawac miňina qahac. ²⁰ Ini imi boňhérégina meénécmimia wanžac. Imuac séwiginanéj Anutu ee héihéi wammimu.

7

Zammaréj memeac héna ac.

¹ Acgina kiwiiguc oma néngic imuac zéwa ningic; Ic méjnénéj embac ménda mema kecmac imi hia, ² néj kaiseroac manam batuc hezac, imuac niň ic séc embac mema kecmu. Wanju embac séc ic mema kecmu. ³ Wanju icnénéj eñeya séwiya imi iniňa ménda aňgén timimac. Embac acguc euya imuhucnec ménda wammimac. ⁴ Iniňa imi eñeya séwiyawac miň maňgocya qahac, néj euyanénéj imuac miňina wanžac. Euya imuhucyanec eñeya séwiyawac miň maňgocya qahac, néj iniňanénéj imuac miňina wanžac. ⁵ Eñajan séwigina iniňgina me euginawac ej ménda aňgén tiénécmigic. Zéwelec weleac efima nalé titiňa mihicňiwí niňac walac zéeminíj wamma imuhuc wanžic tecgéyu munjuc toroqe amumu iminénéj hia wammac. Eñajan ewa singina helanzi amugic, Biria miňinanénéj batucgé énécmiwac niňac. ⁶ Wanju ac imi qenaňgé wamma zézua, néj ménda zéseli énécmiizua. ⁷ Ic moczoňnec ni éscenec wamma kecmu niňac wanžua. Néj icya icya eñeya sese Anutuac murunec hahaya késa keczac. Méjnénéj méňac késa keru méjnénéj méňac késa keczac.

⁸ Ic embac ménda meamuma kecanzu zéma embac malé ionac mia yomuhuc zéza; Ilenen ni éséc kecgic hia wammac. ⁹ Ej kecgic séwiac singinanéj geric bélanja ésécnec onoyu hiabia qahac wammac. Sécgina imuhuc wanzaciguc eu iniј meamuma kecgic sécgémac. Imuac niјac séwiac siјgina helanzi amuwiјac séc qahac waјu ic embac meamuma kecmu. ¹⁰ Zammaréy meamuma keczu onac mia yomuhuc zéseli énécmizua; (Zézé seli ac yomi nuarunec qahac néj Miј Kewuarunec.) Embac imi icyawac murunec waimimia ménda wammac. ¹¹ (Néj waimimia wammaciguc ic méj ménda mema ej kecmac me euyawac muru muјguc luae mihični mimia waјu toroqemac.) Waјu icnén imuhucyanec iniјa ménda waimimac. ¹² Ac yomi mia tosia ionac énézéza; (Waјu ac yomi nuarunec, néj Miј Kewuarunec qahac.) Ninzéj ninzéj dacmuna méјac muru iniјa méj Miј Kewu ménda ninzéjgéma kecma euyaguc momacnec kecmac niј ewa siј hemiyu iniјa imi ménda waimimac. ¹³ Waјu embac méјac muru euya méj Miј Kewu ménda ninzéjgéma kecma iniјaguc kecmanj zé ewa siј hemiyu euya imi ménda waimimac. ¹⁴ Euya Miј Kewu ménda ninzéjgéma keczac imi iniјawac ninzéj ninzéjanéj métérémimac. Waјu iniјa ménda ninzéjgéma keczac imi euyawac ninzéj ninzéjanéj métérémimac. Qahac wambacnec nambérac hécgina acguc solanja ménda wambunec, néj deguc solanja kecgic nambérac hécgina imuhucyanec solanja keczu. ¹⁵ Néj

ménda ninzéngéma kecanžu ionac sucginaiguc eu iniŋ méjnén wai amumaociguc wai érécmigic imuhuc wammaoc. Ic me embac imuhucya imi žézé seli iminéŋ ménda ſiki énécmizac. Néŋ ini imi Anutunéŋ luaeguc héihéré énécmiyec. ¹⁶ Imi mia embac gi Anutunéŋ euga kekec héla mihicŋi mimac me qahac imi ménda ninžan. Ic gi imuhucyanec Anutunéŋ iniŋga kekec héla mihicŋi mimac me qahac imi ménda ninžan. Imuac singinawac ménda wammu.

¹⁷ Néŋ Miŋ Kewunéŋ icya embacya séc ewa hiawac buŋa méndéŋ énécmiyec imuac séciguc héna imuac me imuac unuruyec séc téŋgén méndacma wammu. Ni héraoriŋ ama séc imuhuc žéseli énécmianzua. ¹⁸ Séwiiguc séwi tasé heric heriraguc keru Miŋ Kewunéŋ hérémiyeciguc séwi tasé hericheric haka waimac niŋ ménda zénanġémimu. Waŋu séwi tasé hericheric qahac keru Miŋ Kewunéŋ hérémiyeciguc séwi tasé hericheric memac niŋ ménda zénanġémimu. ¹⁹ Séwi tasé hericheriguc kekec me séwi tasé hericheric qahac kekec iminéŋ héla qahac, Anutuac héna acwac niŋtohoma kekec iminéŋ mia héla wanžac. ²⁰ Imuac niŋ nanan imuaru me imuaru naŋu Miŋ Kewunéŋ héihéré miye-ciguc nanaŋ imuacnec naŋkecmac. ²¹ Gi weleŋ qeqe kecnanec héihéré géjēciguc niŋna iminéŋ réwériga ménda wammac. Waŋu kekec ſiki sipacya qahac mihicŋiwésémaŋ imuac héna méŋ béréŋgé géju efima kekec ſiki sipacya qahac imi hia mihicŋiwésémaŋ. ²² Weleŋ qeqe ic kerunec Miŋ Kewuac qeriaiguc héihéré mimia wanžac

imi weleñ qeqe keczac, néj deguc Miñ Kewuac buňa wamma keczac. Hénia imuhucyanec miñ mañgoc kerunec héihéré mimia wañec imi miñ mañgoc wanzac, néj Kristoac weleñ qeqe ic wañecac keczac. ²³ Ini bec boñginá memeya imuac niñ ic onac weleñ qeqe ménda kecmu. ²⁴ Dacmuna hécna, méjnénéj méj héihéré mimia wañec nalé imuaru areñ méñac méj nañkerec areñ imuuarunec namma Anutuguc momacnec kecmaoc.

*Embac seraña zéma embac
malé ionac pakej ac.*

²⁵ Embac seraña ionac Miñ Kewuac ackuažéc méj ménda késa keczua. Wañu Miñ Kewunéj ewa biric niñnéju méñzé méñzéna qahac kecanzua nenaoc mia nena niniñawac zéwa niñgic. ²⁶ Nej nimba nalé zéra waiyayaguc yomuac niñac ic méjnénéj kecanzac imuhucyanec kecmac iminéj hia wammac. ²⁷ Imuac gi embacgaguc dérécgé érécmimiawac keczaociguc ménda waiwésémañ. Wañu gi embac qahac solañjanec keczañiguc embac memañ zé ménda nimbésémañ. ²⁸ Embac memañ zé mewésémañiguc iminéj képésic ménda wammac. Wañu embac seraña méjnénéj ic memaciguc imi acguc képésic ménda wammac. Wañu imuhucya ieneñ kekecginaiguc yewéri sasala mihicñimu. Imuac niñ ni aŋgén tiénécmimañ zé imuhuc zézuá. ²⁹ Alahécna ac yomi zéwa niñgic; Nalé meducñiyu hotoñjadac hezac, imuac niñ ic tosara embacginaguc ieneñ embac qahac ésécnec kecmu. ³⁰ Wañu siacanžu imi eneñ zésiacgina

qahac ésécnec kecmu. Wañu ségiségi wañanžu imi eneŋ ségiségigina qahac ésécnec kecmu. Wañu iwawai bon meanžu imi eneŋ iwawaigina qahac ésécnec kecmu. ³¹ Baecac iwawainéŋ ai meanžu imi eneŋ, niŋgic imi ménda he énécmizac ésécnec wamma. Baec kurumenj deguc hénžu imi hama keňu qahac wandacmac imuac mia. ³² Eneŋ mia iwawai omaya imuac mia niŋ éréhéc ménda wamma kecmu niňjac nimma žézua. Ic méŋ inija qahac kecanžac inéŋ Miŋ Kewuac ai niňjac niŋ goro wamma dimuhuc wamma Miŋ Kewu ségiségi mihicŋi mimaŋ zéma nimmac. ³³ Ininjagucnéŋ mia dimuhuc wamma inija ségiségi mihicŋi mimaŋ zéma baecac iwawai niňjac niŋgumbi niŋguŋ wañanžac. ³⁴ Wañu ewaya téma éréhéc wañanžac. Wañu embac seranja me embac ic ménda mema kekera méŋnén Miŋ Kewuac ai niňjac niŋgumbi niŋguŋ wamma eŋeya séwi uŋaya momacnec Miŋ kewuac buŋa haimac, néŋ embac icyagucnéŋ dimuhuc wamma euya ségiségi mihicŋi mimaŋ zéma baecac iwawai niňjac niŋgumbi niŋguŋ wañanžac. ³⁵ Ziki énécmimaj niňjac ménda žézua, néŋ ini solanjanec kecmu niňjac ac yomi énézézua. Ini solanjanec kecma ewagina ménda héséjunec Miŋ Kewuac howiacnec kekecgina haimimu niňjac imuhuc žézua.

³⁶ Ic méŋnén embac seranja eŋeya buŋa qemimia hemiyuguc haka dindiŋjanec ménda wammianžac tanec wanžaciguc, wañu embac buŋaya imi zammaréŋ naléya ogicma embac yanda wamma keczaciguc imi ewa siňa

méndacma hia memac. Imi mia képésic qahac. Iereŋ imi kileŋ meamumaoac hezac. ³⁷ Waŋu ic méjnén̄ ewayanéŋ nimma embac imi ménda memaŋ zé niŋ seligizaciguc, waŋu kileŋ memac niŋac iwawai mén̄ ménda hinocgézaciguc, waŋu eŋjea séwiac siŋa imi hélanzi amumac ac séc kuha hemiyu ménda memaŋ zé ewaya ɏikizaciguc, imi acguc hia wanžac. ³⁸ Imuac embac seran̄a mezac imi haka hia wanžac, néŋ embac ménda mezac imi haka séc mén̄ ogicma hia wanžac.

³⁹ Embac mén̄ imi euyanéŋ kekecguc kecmac séc hésa qatéyaguc wanžac. Euya humuyu ic mén̄ me mén̄ memaŋ zé wammaciguc imi hia memac, néŋ Miŋ kewuac ewa siŋiguc wammac. ⁴⁰ Niniŋnaiguc imi eu qahac imuhunc nec kecmac imi séc mén̄ ogicma ségiségiyaguc wammac. Waŋu ni nimba Anutuac Uŋa Téréya imi nuac muru acguc henén̄zac imuac niŋac ac imi nuarunec sac qahac.

8

Baniarawac ohaihaiyawac ara.

¹ Baniarawac ireha imuac mulu haimimia imi hénia nindacma kecziŋ imi niŋyačgém̄a kecziŋ. Waŋu niniŋ imi tétéc qeqeac haka mihičianžac, néŋ goi héihéi iminéŋ qenangéac haka mihičianžac. ² Méjnén̄ mén̄ eŋjea niŋac niŋu niŋyačguc wammac imi, ac niŋasarimacac hezac imi ménda niŋasarimanec keczač. ³ Waŋu méjnén̄ mén̄ Anutu goi héihéi wammianžac imi

Anutunéj nimmianżac. ⁴ Imuac olémbaġ baniarawac ireha imuac buġa haihaiya imi mema neanžu imuac mia yomuhuc zéma ninžiġ; Baniarawac ireha baec kurumenjiguc hezac imi moczoġ eñomia. Anutu imi ménq qahac, néj momacguc sac keczac. ⁵ Baec me kurumenjiguc anutu zéénēcmimia sasala hezac imi hélacnec. Anutu sasala miġ kewu sasala kecżu zézéya, ⁶ néj kilej neñaj muru imi Anutu momacguc Mañgocnina sac kecnéncmizac. Iwarunec mia iwawai momac yanda hicnjidarec. Wańu neñaj iwac wamma kecanżiġ. Wańu imuacnec Miġ Kewunina Kristo Yesu momacguc sac keczac. Wańu inéjnec iwawai momac yanda mihicjni énécmiyu kecgic neñaj acguc iwacnec kecanżiġ.

⁷ Néj niniġ imuhucya imi ic séc ménda késa kecżu. Imuac niñac ic tosia ienej baniarawac ireha imuac niñanġic séc nimmanec kecma nene newiġ zé, yomi baniarawac ohaihaiya gezaġ, zéma niġ éréhéċguc wamma negic eñaj ewa qeriginanéj kuc mama wamma żapi qeanzaġac. ⁸ Yaka neneac hakanéj nonagiru Anutu hosucgħewiñac séc qahac. Ménda newiñiguc séc ménq ogicma biriwiñac séc ménda hezac. Imuhucyanec newiñiguc séc ménq ogicma hiaruwiñac séc ménda hezac. ⁹ Néj téċgina nimma kecmu. Ewa éréhéċ ménda wamma ewa sinġinawac séc wamma megic haka iminéj alahéċgina békélacgia tosara mewétēċgé énécmiwaç niñac. ¹⁰ Gi niniñgaguc néj baniarawac ireha imuac ocmuġ qeriaiguc nene saméja nema tacna, ic ninzéj nинзéjna

bébélacgia méjnénéj ménj imuhuc gémma kuc mema baniarawac ireha imuac nene saméj imi efima mema newac niñac. ¹¹ Haka imuhuc hicnjimaciguc imi guac nininjanéj ninzéj ninzéj bébélacgia dacmunaga Kristonéj wammima humuyec i mebirimac. ¹² Gi mia imuhuc ninzéj ninzéj dacmunaga bébélacgia ewa qeriaiguc wizi ésécnec héniq géwéséman iguc imi Kristo képésic wammizaj ésécnec wammaç. ¹³ Imuac nenenéj ninzéj ninzéj dacmunana ménj mewéctécgé mimaciguc, ni yañ busia méndagucnec nema dacmuna imi qonzonton gégéya ménda mihicnj mima kecba nalé tetecgia hamac.

9

Yesuac Méliméli ic ionac nanañgina.

¹ Ini ningic, ni ziki sipacnaguc keczua me? Ni Yesuac Méliméli ic ménda wanžua me? Ni Miñ Kewunina Yesu ménda héni me? Miñ Kewuni-nawac qeriaiguc ainawac hélä hicnjima kecanžu imi ini qahac me? ² Ini mia Miñ Kewuninawac qeriaiguc Yesuac Méliméli ic ai buñanawac asé kiwi tanecac hicnjima kecanžu. Imuac niñac ni ic embac tosia ionac muru imi Yesuac Méliméli ic ménda gezañ kecbiac, néj onac imi Yesuac Méliméli ic hélawac kecanžua.

³ Zégési wañnéjanžu ionac mia yomuhuc zéma saiwa acna wañ énécmizua; ⁴ Niri nene doku newicac qac buña ménj ménda zénéréc mimiauwac keczic me? ⁵ Yesuac Méliméli ic tosia zéma Miñ Kewuac munahéra zéma Kefa ieneñ imi

iniñhécgina kecénécmigic ai meanzu. Wañu nini imi imuhucyanec wamma kecbiŋ zé qac buña ménda zé néncémimia wac keczíŋ me? ⁶ Wañu ni zéma Banaba niri sac séwiguc kekecac ai waima Anutuac ai sac mewic niñac qac buña ménda zénéréc mimiawac keczíŋ me? ⁷ Wañu mérénéŋ téŋgiŋ ic kecma eŋjea soukiwa kiricma weleŋ qemac? Wañu mérénéŋ waiŋ ic himicma imuac gocmia méŋ ménda menec wammac? Wañu mérénéŋ rama inicgaleŋ wamma ionac namu késanec ménda wammac? ⁸ Ni ac imi baec içaç nananjiguc namma zézua me? Héna ac acguc imi ménda zéhicnjizac me? ⁹ Moseac héna aciguc ac méŋ yomuhuc hezac imuac mia imuhuc zézua; Burumakao méjnén padi gocmia tizízama séwéla qétimaciguc uſicnén kuaya ménda osomu, néŋ waigic nemac. Ini niñgic, Anutunéŋ burumakao ionac niñac ewa goró wanžac me? ¹⁰ Mocžoŋ ic neŋaŋ niñac ménda zéyec me? Hélacnec, imi mia ic neŋaŋ niñac imuhuc ooyawac hezac. Imuac niñac ai patoma keczac inéŋ hélá niñac niňkumuma patomac. Wañu metocgézac i acguc nena buña henémmac zéma niňkumuma metocgo wammac. ¹¹ Nini onaru qeri uŋawac iwawai himiriŋ. Wañu ic imuhucyanéŋ onarunec séwiac iwawai mewinjiguc, niñgic sécnina ogicma kuneŋ yanda mezíŋ tanec wammac me? ¹² Tosia ieneŋ onarunec séwiac iwawai imi memu niñac zéénécmimia wañu niri imi imuac séc imi ogicma kileŋ imuhuc hia wambicac hezac, néŋ Kristoac buña suruc hiabia imi neunja qahac saima kemmac niŋ wamma qac

buňa zénérécmiyec séc ménda wamma imuac me imuac osimaguc kilej yewéri imi bisiqatéj wamma kecanzic. ¹³ Ocmuň téréyaiguc ai meanžu imi eneň ocmuň téréya imuaru nene mihičjima neanžu. Wanu žaki téréyaiguc welen qege ai meanžu imi eneň žaki téréya imuac buňa haihaiya imi sécgina séc meanžu imi ini ménda ninžu? ¹⁴ Héna imuhucyanec Miň Kewuninanéj yomuhuc zéma zéseli nénécmiyec; Buňa suruc hiabia zézé ic imi eneň buňa suruc zézé ai iminéjneč séwiginawac kekec qenaŋgé wamma kecmu. ¹⁵ Wanu ni wawaŋawac séc me memeyawac séc imuhucya imuhucya méj ménda wamma meanžua. Ac imuhuc zéma oénécmizua imi mia ini imuac séciguc waň némmu niňac ménda zézuá. Qahaggucnec, osima humumanj zé hia humumanj, néj iwawai méj ac méj ménda zéwelec énécmimaj. Imuhuc wambinec méjnénéj méj iwawai zéhiaruaužua imi mematiti wambac niňac. ¹⁶ Ai imi mia nuac qacnaiguc hainénéja, imuac niňac hetecgémajac séc qahac. Buňa suruc hiabia imi ménda zéau énécmimajiguc imi saecnaguc wammaj. Hénia imuac niňac, buňa suruc hiabia zéauaužua hakana imuac mia zéhiaru amumanjac séc qahac. ¹⁷ Ni ai imi nena ewa siňnawac mewinec kecma imuac bakia mewinec, néj nena ewa siňnawac qahac, néj niňkinzéj waň némma ai buňa zénénéja iwac mia meanžua. ¹⁸ Imuac ainawac bakia imi némac? Ni buňa suruc hiabia zéau énécmianžua séc boŋtegic zéau énémmima buňa suruc hiabia imuaru héima namma haka méj ac méj wawaŋawac séc buňana

genéjec imi méj ménda aŋgétianzua. Waŋu ai meanzua iminéj mia ainawac boŋa wanžac.

19 Ni ic momac yanda ionac muru taséna qahac solajanec kecanzua, néj ogicma sasala énepésimaŋ zé kileŋ weleŋ qeqeginawac opocamuma kecanzua. **20** Yuda ic ionac muru imi Yuda ic tanec waŋi imi Yuda ic énepésimaŋ zé imuhuc waŋi. Waŋu héna acwac méra bawaiguc kecanzu ionac muru imi ni héna acac bawaiguc ménda kecanzua, néj ic héna acwac bawaiguc kekera éscenec waŋi imi, héna acac méra baciguc kecžu imi énepésimaŋ zé imuhuc waŋi. **21** Ic enia kecanzu ionac muru imi ni héna ac qahac ménda kecma néwécgéja Kristoac héna ac imuac méra bacyaiguc kecanzua, néj ic héna ac qahac kecanzu ionac tanec waŋi imi, ic héna ac qahac imi énepésimaŋ zé imuhuc waŋi. **22** Ic ninzéŋ ninzéŋgina békélacgia ionac muru imi ic ninzéŋ ninzéŋ békélacgia tanec waŋi imi, ic ninzéŋ ninzéŋ békélacgia énepésimaŋ zé imuhuc waŋi. Ic hénia hénia ionac muru ic hénia hénia tanec waŋi imi, tosara aŋgén̄gina timaŋ zé imuhuc me imuhuc waŋi. **23** Ni buŋa suruc hiabia imuac wamma haka hénia hénia méndacma waŋjanzua imi, ni nenaoc acguc buŋa suruc hiabia imuac héla imi ic embac tosara iniguc momacnec memaŋ zé imuhuc waŋjanzua.

24 Sombenj yandaiguc nogicna gogicba aria wamma moczoŋ usuŋnec keŋjanzu, néj sucgina igucnec momacguc sac onogicma bakia meanzac imi ini ménda niŋtegičžu? Ini acguc bakia mewiŋ zé imuhuc usuŋnec kemmu. **25** Ariac ic eneŋ

onogicbiŋ ʒé sigi hénia hénia kecanzu. Waŋu imi eneŋ ʒunzariŋ mižicmižicya houmacac hezac imuhucywac orucginaiguc haimimu ninjaŋ wamma imuhuc waŋanzu, néŋ neŋaŋ mia iwawai ménda houhouyawac mewiŋ ʒé imuhuc waŋanziŋ. ²⁶ Hénia imuac ninjaŋ ni nenaoc hénia hezac imi ménda héŋtegicma sicsaoc ménda keŋanzu. Waŋu ni ʒika qemaŋ ʒé sawaiguc méragina sicsaoc gilianzu ésécnec ménda qeanzua. ²⁷ Néŋ ni ic tosara onac ackuažéc ʒéau énécmima kecma nena gorosoŋa wambi ninjaŋ séwinanéŋ weleŋ qeqe kecmac niŋ imuac siŋa qewa hiŋgaru kecanzu.

10

Pakeŋ ac Israel ionac wawanj meme igucnec hahaya.

¹ Alahécna, ini iwawai yomi ménda ninjasarimanec kecmu ninjaŋ ménda wanžua. Esan ambéc hécnina ieneŋ moczoŋ hosusuac amiaiguc kemma konduŋ doku namuŋaiguc qericma keŋic. ² Waŋu moczoŋ Mosearu toroqegic hosusu ʒéma konduŋ doku qeriaiguc naec énécmiyec. ³ Waŋu nene téréya imuhucyanec nema keclic. ⁴ Waŋu ieneŋ imi, Kristo qeri uŋawac ʒamanziŋ kecanzac inéŋ méndac énécmiyu ʒamanziŋ imuacnec mia qeri uŋawac doku imuhucyanec nema keclic. ⁵ Néŋ kileŋ, ionarunec ʒaŋgégina moczoŋnec séc ionac imi Anutunéŋ ségiségi ménda wamma baec kéra kérasiaiguc unuyu humudacgic. ⁶ Waŋu imi mia ieneŋ haka biria siŋa nimma waŋic

ésécnec neŋaŋ imuhucyanec ménda wamma kecbiŋ niŋac haka imuhucyanéŋ sésécac hicŋi nénécmiyec. ⁷ Ionac murunec tosara ésécnec ini baniarawac weleŋ qeqe ic ménda wammu. Haka imuhucyawac waŋgic, ac yomuhuc ooyawac hezac; Ic embac ieneŋ mama tacma nene zéma doku selia nema yacma nezéléléŋ aria mezu.[◊] ⁸ Waŋu ionac sucginaiguc tosara ésécnec kaisero haka ménda wambiŋ. Kaiwe ai meme momacguc imuaru ic embac 23,000 humuma madacgic. ⁹ Waŋu Miŋ Kewunina manam batuc ménda wammwiwiŋ. Ieneŋ imuhuc waŋgic mokoleŋ eneŋ inigic humudacgic. ¹⁰ Waŋu ionarunec tosaranéŋ waŋgic ésécnec ŋindic ŋuduc ac ménda zému. Ieneŋ imuhuc zégiç metecmetec miŋinanéŋ metecgé énécmiyu qahac wandacgic. ¹¹ Ionaru haka hicŋiyec imuhucyanéŋ séséc waŋ nénécmizac. Waŋu baec yomuac nalé tetecgiawac kecanziŋ neŋaŋaru pakeŋ ac waŋ nénécmimac niŋ kiwiiguc ooyawac hezac. ¹² Imuac mia naŋselizua zéma ninžu imi eneŋ mama unuwac niŋac técgina nimma kecmu. ¹³ Ic séc hicŋi énécmianzac manam batuc imuhucya sac onac muru hicŋi énécmianzac. Anutu imi méŋzé méŋzéya qahac imuac niŋac manam batuc sécgina ogicogicya imi ménda waiyu hicŋi énécmimac. Waŋu manam batuc hicŋi énécmimacac séc hia naŋselimu niŋac néŋgacma keŋkeŋawac héna mihicŋi énécmimac.

Baniarawac olémbaya.

[◊] **10:7:** Mmh 32:6

14 Imuac mia inicsoroc sorochécna ini baniarawac weleñ qeqe ai imuac mia hénacya mema kecmu. **15** Ic ninjegic qintegic ginaguc énézéanžua ésécnec ac wañ énécmizua. Eñaoç mia ac énézéza imi ninjésigic. **16** Sokociguc mériajac waiñ doku, mériaj ac zéma neanziñ imi Kristoac sacya amunec qamunec haka qahac me? Wañu saméñ méndémma neanziñ imi Kristoac séwi busia amunec qamunec haka qahac me? **17** Nene saméñ hénia momacguc heyu saméñ momacguc amunec qamunec wamma neanziñ, imuac niñac nini sasalanéñ séwi busu momacguc wamma kecanziñ. **18** Séwiiguc Israel ic embac keczu ionac niñigic, mulu haima neanzu imi eneñ žaki téreyawac buñä amunec qamunec ménda wamma kecanzu me? **19** Ac imi dimuhuc niñac zéza? Iwawai baniarawac haimimia imi iwawai héla wanžac me? Wañu baniara eñeya imi iwawai héla wanžac me? **20** Imuhuc qahac. Ic enia ieneñ mulu haianžu imi Anutuac buñä qahac, néñ kuwic onac haianžu. Ni ini kuwic iniguc amunec qamunec wamma kecmu niñac ménda wanžua. **21** Ini Miñ Kewuac sokoc igucnec* zéma kuwicac sokoc igucnec momacnec nemuac séc qahac. Wañu Miñ Kewuac zaeiguc zéma kuwic ionac zaeiguc momacnec toroqema nemuac séc qahac. **22** Me neñañ imuhuc wammanec kecma Miñ Kewu nimbupuc mihicñi miwiñ me? Kucninanéñ kuha ogicžac me?

Ninžéñ ninžéñ ic ionac keckec solaja.

* **10:21:** Waiñ sokoc.

23 Iwawai moczoŋ hia wambinjac séc, néŋ iwawai moczoŋnéŋ ménda ménda nénécmidacmac. Iwawai moczoŋ hia wambinjac séc, néŋ iwawai moczoŋnéŋ ménda naŋé nénécmidacmac.

24 Méŋnéŋ mén eŋeya naŋé amumaŋ zé ménda hochoc ai memac, néŋ tosara onac naŋé énécimiaŋ zé hochoc ai memac. **25** Ini nénagémba sombeŋiguc yaŋ beric busia haigic heyu ewa qerigina solanjanéŋ yomi omaya me kuwicac buŋa zéma ménda qesiamuma eŋ boŋ mema oma nemu. **26** Hénia imi yomuhuc; Baec zéma iwawaiya imuacré sécgéma hezac imi moczoŋ Miŋ Kewuarunec.◊ **27** Ic enia méŋnéŋ héihéré énécmiyu amayaiguc emmuiguc, wéségina iguc iwawai haigic hezac imi imuac me imuac ewa qerigina solanja niŋac wamma zéqesi ménda wamma efima hia nedacmu. **28** Warju ic méŋnéŋ yomi baniarawac mulu haimimia zéma énémaciguc imi, énémac i zéma iwac ewa qeria solanja niŋac wamma iwawai imi ménda nemu. **29** Geŋga qahac, néŋ iwac ewa kétij kétijawac zézuá. Némac niŋ ic méŋac ewa qeri solanjanéŋ hakana ūkí sipacya qahac imuac zégesi waŋnémmac me? **30** Ni ewa hia nimma amunec qamunec wammanjiguc mérénéŋ némac niŋac hakana ewa hia zézéyaguc imuac niŋac zébiri néŋu nimbinec? **31** Imuac ini nene zéma doku nemu, me haka méŋac mén wammuiguc imi, Anutuac edamuyawac niŋac wamma memu.

32 In Yuda ic me Girik ic me Anutuac hénaorij ieneŋ inicma qonzonton géwu niŋac solanjanec

◊ **10:26:** Leg 24:1

kecmu. ³³ Haka hénia hénia wammaj séc, ic hénia hénia ewa hia mihicnjí énécmima, nena nañgé amumañ zé hochoc ai ménda mema, ic sasala nañgé énécmimaj zé hochoc ai meanzua ni ésécnec wañ énécmigic Anutunéj ionac arjéngina tiénécmimac.

11

¹ Ni Kristoac haka kéréndéj méndac mianzua ésécnec ini imuhyucyanec nuac haka méndacma wammu.

Mepé qepésiac haka solaja.

² Ini ai hénia hénia meanzu séc ni niñqeli némma mératéc haka ku énécmiyiac séciguc to-homa kecanzu imuac niñjac mepési énécmizua. ³ Wañu yomi méj zéwa niñasarimu niñjac wanžua; Icy alicia ionac orucgina imi Kristo wanžac. Wañu embacac oruha imi icya wanžac. Wañu Kristoac oruha imi Anutu wanžac. ⁴ Ic méjnénoruc usuyaguc zéwelec ai me bianjac ara zéauau ai mezac imi ejeya oruha Kristo gamu mihicnjí mizac. ⁵ Wañu embac méjnénoruc usuya qahac ejnec zéwelec ai me bianjac ara zéauau ai mezac imi oruha keczac icyawac gamu mihicnjí mizac. Wañu embac imi oruc zucya moczoj mericdacma keczac tanec imuhyuc éséc wanžac. ⁶ Imuac embac méjnénoruc usuya qahac kecmaciguc oruc zucya imi mericdacmac me hézérac gédacma kecmac. Wañu embac imi oruc zuc qahac kecmaj zé gamuya nimmaciguc oruc usuyaguc kecmac. ⁷ Ic imi Anutuac tanec zéma edamuya wanžac imuac oruhaiguc usuya kilej ménda haimacac

hezac, néj embac imi icyawac edamuya wanžac.

⁸ Ic imi embac igucnec ménda memeyanéj embacnéj ic igucnec memeya. ⁹ Waňu ic imi embacac niň wamma ménda mihicñiyec, néj embac imi icac wamma mihicñiyec. ¹⁰ Hénia imuac niňjac zéma kua meme uňa ionac niňjac wamma embacnéj méra bacginaiguc keczac imuac asé kiwiya oruc usuya haima kecmac. ¹¹ Waňu Miň Kewuninawac qeriaiguc imi ic qahac embacnec ménda kecanžac. Waňu imuhucyanec embac qahac icnec ménda kecanžac. ¹² Embac icarunec hicñiyec[☆] ésécnec ic acguc embacarunec hicñiyec. Néj momac yanda imi Anutu arunec. ¹³ Ini eňaoc niňgésigic embac méjnéj oruc usuya qahac Anutu zéwelec wammiyu hia sécgémac me? ¹⁴ Waňu ic méjnéj oruc žuc horua hemiyu iminéj eňeya gamuya mihicñi mianzac imi ewa sinjinawac boň žalianéj hia ménda ku énécmizac me? ¹⁵ Waňu embac onac oruc žucgina imi usu buňawac énécmiyec imuac niň embac méjnéj oruc žuc horua hemiyu, edamuyaguc wanžac. ¹⁶ Méjnéj ac imi qemanjac zéma yomuhuc nimmac. Haka imuhucya imi nini me Anutuac hénaoriň neňaŋguc ménda hezac.

Miň Kewuninawac saméj téreýa.

¹⁷ Ini azoroanzu nalé imuaru ménda naŋgé amuanzu, néj mebiri amuanzu imuac niňjac ini ménda zéhiaru énécmima zézé seli ac méj yomi énézémaň zé wanžua. ¹⁸ Walac imi ini hénaoriň togoanzu nalé imuaru sucginaiguc héndéj héndéj hicñianzac zégic nimma ac tosara

[☆] **11:12:** Hén 2:21

imi ninzéngézua. ¹⁹ Waŋu nimba Anutunéŋ niŋu tuŋ diminéŋ solanja kecžu imi hicŋitegicmac niŋ sucginaiguc eŋac eŋac tuŋginaguc téamuma kecmuac hezac. ²⁰ Hélawac zéwa niŋgic; Ini momacnec azoroanžu nalé imuaru imi Miŋ Kewuac saméŋ newin Žé ménda azoroanžu. ²¹ Némac niŋ, tosara imi eŋaŋ nene késama hama eŋac eŋac walac negic tosara imi yaka niŋ humumanec kecgic tosara imi doku selinéŋ ewa soho mihicŋi énécmiyu kecžu. ²² Eŋaŋ yaka neneac ama imi hocma imuhuc waŋanžu me? Imi qahac waŋu, Anutuac hénaorinac niŋgic mamaya waŋu maqeqeya gamu qeqe mihicŋi énécmianžu me? Némac ac énézémaŋ? Zéhiaru énécmimaŋ? Qahacgucnec! Yéwéri imuac zéma ménda zéhiaru énécmimaŋ.

²³ Imi mia hénia yomuhuc niŋac; Ni haka ku énécmiyi imi mia Miŋ Kewuarunec meyi. Miŋ Kewu Yesunéŋ siŋi méŋ Miŋ Kewu Yesu késagic imuaru saméŋ mema ²⁴ ewa hia ac zéma kuma yomuhuc zéyec; Yomi imi séwi busuna onac buŋa. Niŋqeli némma haka yomi wammu. ²⁵ Saméŋ negic tecgéyu waiŋ sokoc imuhucyanec nema yomuhuc zéyec; Sokoc yomi imi ʒikižiki qelia sacnanéŋ memaya. Nemu séc niŋqeli némma haka imi wammu. ²⁶ Ini saméŋ zéma waiŋ sokoc imi mema nemu séc Miŋ Kewuac humuc buŋa imi zéauma kecgic inéŋ liliŋgéma hamac.

²⁷ Hénia imuac mia méŋnéŋ méŋ Miŋ Kewuac saméŋ me sokoc imi haka sicsaocyaguc nemac imi Miŋ Kewuac séwiya zéma sacya nesoho sohoyawac képésic mihicŋimac. ²⁸ Imuac

méjnénéj méj eñeya ningési amumaguc saménj imi nema sokoc imi mema nemac. ²⁹ Méjnénéj méj Miñ Kewuac séwiya zéma sacya ménda héjasarima nemac imi eñeya képésic nemac tanec wammac. ³⁰ Hénia imuac niñac sucginaiguc sasalanéj kuc mama zéma hafginaguc wamma kecžu. Wañu tosara imi bec gau seli mihicnjima kecžu. ³¹ Neñaj ningési amuyiniguc ménda ningési nénécmiwacnec. ³² Wañu neñaj ningési nénécmimac iguc imi zéqindiñi wañ nénécmimac. Imi mia baec ic iniguc momacnec zétecgé nénécmiyu képésicninaguc ménda wambinj niñac imuhuc wañ nénécmianzac. ³³ Imuac dacmuna hécná saménj newiñ zé azoromu nalé imuaru imi mambéc amumu. ³⁴ Méj imi neneac wammiyu walac eñeya amaiguc nemac. Azoazoro sicsaocya wañgic képésic ginaguc zéénécmiwac niñac. Yewéri tosara imi ni nenaoc kec hama zémindinjimañ.

12

Qeri uñawac sese.

¹ Dacmuna hécná ini qeri uñawac sese imuac hénia niñasarimu niñac wanžua. ² Ini becnec ic enia kecgcic imuaru singinanéj héihéré énécmina onagiru baniara ac ménda zézéya imuhucywac muru rouc wamma kendacgcic. ³ Imuac ni zéasari énécmizua; Méjnénéj méj Anutuac Uñaguc ac zéanžac imi Yesu imi saecac buña imuhuc ménda zémac. Wañu Uñanéj ménda nañgé énécmiyu méjnénéj méj Yesuac Miñ Kewuna zémacac séc qahac.

⁴ Ewa hiawac ai buŋa imi hénia hénia, néŋ Uŋa imi momacguc. ⁵ Ai memeac nanaŋgina imi hénia hénia, néŋ Miŋ Kewugina imi momacguc. ⁶ Ai haka imi hénia hénianéŋ icya icya ionac muru ai haka imuac me imuac moczoŋ wamma meanzac imi Anutu momacguc. ⁷ Waŋu ic miŋ séc naŋgé énécmimaŋ zé Uŋa téreyanéŋ aiginaiguc eŋeya mewinini amuanzac. ⁸ Méŋac imi Uŋa téreyawac murunec niŋtegiq ciŋtegiqac ackuažéc, méŋac imi Uŋa Téréya iminéŋnec mia ninij hénia hénia wac ackuažéc, ⁹ waŋu méŋac imi Uŋa Téréya iminéŋnec ninzéŋ ninzéŋ, méŋac imi Uŋa Téréya iminéŋnec hafi zepa mehia hiaruac ai buŋa seseya, ¹⁰ Waŋu méŋac imi kiwi méréra memeyawac kuha, méŋac imi Anutuac biaŋac ara zézé, méŋac imi uŋa hénia hénia inictegiq tegira, méŋac imi ac méréra zézé, méŋac imi ac méréra imuac hénia melemma zéasac asariac ai buŋa énécmiyec. ¹¹ Ai haka imi moczoŋ Uŋa Téréya momacgucnáŋ medacanzac. Waŋu eŋeya ewa siŋa méndacma méndémma icya icya énécmianzac.

¹² Ic neŋŋaŋ séwinina imi momacgucnáŋ séwininawac tasia imi sasaŋa hemizac. Waŋu séwiac tasia imi sasaŋanéŋ séwi momacguc hemizac ésécnec Kristo acguc imuhucyanec. ¹³ Nini imi Yuda ic me Girik ic, welen qeqe ic me miŋ maŋgoc waŋamuma kekera, moczoŋ Uŋa Téréya momacguc néŋnec* naec nénécmiyu séwi momacguc wamma Uŋa momacguc imi doku ésécnec nénécmiyu neyiŋ. ¹⁴ Waŋu

* **12:13:** Me momacgucac qeriaiguc.

séwi imuac tasia imi momacguc qahac, néŋ sasalanec. ¹⁵ Waŋu hénanéŋ ni méra qahac, imuac séwiiguc ménda toroqeqeya zéwacnec séwiiguc ménda toroqeqeya hia wammac me? ¹⁶ Waŋu gezacnéŋ ni kic qahac imuac séwiiguc ménda toroqeqeya zéwacnec séwiiguc toroqeqeya hia ménda wammac me? ¹⁷ Séwi howiacnéŋ kic wammaciguc hétén̄ hicŋiyu dimuacnec nimmac? Waŋu séwi moczoŋnéŋ hétén̄ niniŋa wammaciguc dimuacnec hémeňa nimmac? ¹⁸ Waŋu Anutunéŋ ewa siŋa méndacma séwi tasia hénia hénia séwiiguc haiyu hezac. ¹⁹ Séwi tasé momacguc sac hewacnec séwi ejeya dimuaru hia hemac? ²⁰ Imuac séwi taséhéra imi sasalanec, néŋ séwi imi momacguc. ²¹ Waŋu kicnéŋ mérawac ni gi qahac hia kecmaŋ zéyu, orucnéŋ hénawac ézéma gi qahac ni hia kecmaŋ zémamac séc qahac. ²² Néwéciguc, séwi tasé tosarawac niŋni mamaya tanec wanžu, néŋ imi moczoŋ aiginaguc sasala. ²³ Waŋu séwininawac taséhéra maqeqeya imuhucywac niŋni eeginaguc waŋu usu hiabianéŋ hélénécmianžin. Waŋu séwi tasé gamuginaguc imuhucywac niŋni héla waŋanžac. ²⁴ Waŋu séwi tasé tanecgina hiabia ienen̄ imi imuac me imuac zéwelecmuac ménda hezac. Anutunéŋ séwi tasé mamaya ionac eegina ogicma héima séwinina imuhuc areŋgéma meyacgé nénécmiyec. ²⁵ Waŋu imuhuc meyu séwi tasé ejac ejac ménda méndéŋ amuma séc momacguc galengé amuma kecanžu. ²⁶ Tasia méjenéŋ qenžen qeyu tosara moczoŋ imuhucnec momacnec geriwa niŋanžu. Waŋu tasia méjenéŋ

edamuyaguc waŋu tosara moczoŋ imi momacnec ségiségi waŋanžu.

²⁷ Ini imi Kristoac séwi zéma séwi taséhéra wamma kecžu. ²⁸ Anutunéŋ imi hénaorij héra neŋaŋjaru ai ic yomuhuc kumu nénécmiyec; Walac imi Yesuac Méliméli ic, imuacnec biaŋac ara zézé ic, ai imuacnec kiwi ic zéma kiwi méréra memeya, zéma hafi ſepa mehiahiaruac ai buŋa seseya, zéma qenangé ai, zéma galeŋ ai, zéma ac méréra zézé ai imuhucnec hai nénécmidarec.

²⁹ Momac yanda Yesuac Méliméli ic wanžinj me? Momac yanda biaŋac ara zézé ic wanžinj me? Momac yanda kiwi ic wanžinj me? Momac yanda kiwi méréra meme ic wanžinj me? ³⁰ Momac yanda hafi ſepa mehiahiaru ic wanžinj me? Momac yanda ac méréra zézé ic wanžinj me? Momac yanda ac méréra imuac hénia zéauau ic wanžinj me? ³¹ Waŋu ini ai buŋa seseya, séc méŋ tosara onogicma eŋeŋa wanžac imuac qerigina hélacnec ewa ewa wammu.† Waŋu ni héna méŋ tosara onogicma solanja wawaŋawac zéwa niŋgic.

13

Goi héihéiac haka.

¹ Ni baec ic zéma kua meme uŋa ionac ac hénia héniaiguc ac zémanec kileŋ goi héihéi qahac kecžuaiguc, ni imi gongoŋ qacqaraguc zéma aŋ héténaguc tanec wanžua. ² Waŋu ni biaŋac ara zéma ac saŋa moczoŋ zéma ninj moczoŋ niŋasarima imuacnec ninzéŋ ninzéŋ baec boŋa méŋ hia ézéwa yacma kemmacac séc késa

† **12:31:** Me nimburupuc waŋanžu.

keczuaiguc kileŋ goi héihéi qahac keczuaiguc imi ni eñomia wanžua. ³ Waŋu nena iwawai moczoŋ méndéŋ énécmiänzua iguc, waŋu imuac-nec séwina gericiguc hai énécmiwa žedaruguc kileŋ goi héihéi qahac keczuaiguc imi hélä méŋ ménda késakeczua.

⁴ Goi héihéinéŋ nalé horua bisiqatéŋ waŋ énécmiänzac, goi héihéinéŋ gum bénzénzéŋ waŋ énécmiänzac, waŋu nimbupucya qahac, waŋu tétec qeqe qahac, séwi eŋeŋ qahac, ⁵ Géréŋu nézéŋ qahac, ewalima késa kekec qahac, kiu séléléc wammiyu qeri biric ménda ninzac, képésic késa kekec qahac. ⁶ Imi birianéŋ sécgéma keju ewa hia ménda nimma ac hélawac wamma ségiségi wanjanzac. ⁷ Goi héihéinéŋ yewéri momac yanda bisiqatéŋ wamma iwawai moczoŋ ninzéŋgéma iwawai moczoŋiguc nanſelimac.

⁸ Goi héihéi imi tetecgiaya qahac hema emma kecmac, néŋ bianjac ara qaiyu, ac méréra acguc tecgéyu, niniŋ momacnec qahac wandamac. ⁹ Nini hénia bakia sac niŋasárima biaŋ ac imi bakianec žéanžin. ¹⁰ Imuac hénia howia hélanéŋ hicŋiyu bakianec žézéya imi moczoŋ tecgédamac. ¹¹ Ni komocnaiguc imi nambérac ésécnec ac wamma nambérac ésécnec niŋtegicma nambérac ésécnec niŋanji, néŋ ic kuneŋ wamma nambérac haka silic imi hetecgédari. ¹² Nalé yomuaru imi nini wikiŋiguc héjanžin ésécnec méiméiyawac héjanžin, néŋ nalé hahaya imuaru imi musunina séc aŋambij imuhucyanec hémbinj. Deguc imi bakia sac niŋasarianžin, néŋ nalé

imuaru imi Miŋ Kewunéŋ ni ninjacyac néŋjanzac ésécnec ni solajanec niŋasarimanj. ¹³ Imuac ninzéŋ ninzéŋ zéma niŋkumu zéma goi héihéi haréwéc imi nalé séc hemac, néŋ sucginaiguc goi héihéinéŋ éréhéc orogicma eŋeŋja wanzac.

14

Biaŋac ara zézé zéma ac méréra zézéyawac sese.

¹ Goi héihéiac héna imi seliseli wamma méndacmu. Waŋu qeri uŋawac sese hénia hénia ninjac wammu, néŋ ai buŋa sasala imuarunec Anutuac gezac qézéŋ acwac ningic eŋeŋja waŋu imi zéhicnjiviŋ zé seliseli wammu. ² Ic méŋ ac méréra zéanzac imi Uŋa téreyanéŋ wammiyu ac saŋa zéyu ic tosara eneŋ hénia ménda niŋasarianzu. Imuac ninjac inéŋ ic onac ménda énézéanzac, néŋ Anutuac ézéanzac. ³ Néŋ Anutuac biaŋac ara zéhicnjianzac imi eneŋ ic onac énézéma zénaŋge énécmima meme seli ac waŋ énécmima héibélac qéibélac waŋ énécmianzac. ⁴ Ac méréraiguc ac zéanzac inéŋ eŋeŋya naŋge amuanzac, néŋ Anutuac ackuažéc zéhicnjianzac inéŋ hénioriŋ meyac énécmianzac. ⁵ Ni imi ini moczoŋ ac méréra zému ninjac wanza, néŋ Anutuac biaŋac ara imi niŋgic tosara onogicma eŋeŋja waŋu sasala zéhicnjimu ninjac wanza. Ac méréra zéma hénioriŋ naŋge énécmimanj zé hénia ménda melemma zéhicnjí wanzaciguc Anutuac biaŋac ara zéanzac inéŋ i ogicma kuneŋja wanzac.

⁶ Imuac dacmuna hécna ni onaru hama hénia zéauauyawac ara zéma niniŋ zéma biaŋac ara zéma pakenj ac ménda zéma ac méréraiguc ac

énézéwa iminéj dimuhuc naŋgé énécmimac?
⁷ Kuŋa me mimisule, iwawai kekecyā qahac imuhucyanéj legic maraya dindijanec ménda qaru mérénéj legic imuac hénia niŋtegicmac?
⁸ Waŋu témuŋnén hétén sicsaocya qaru mérénéj yaréac zéréj qéréj hia wammac? ⁹ Ini imuhucyanec ezelaŋ ginanéj ac niŋtegicbiŋac séc imuhucya ménda zégic ac zézégina imi dimuhuc niŋasarimu? Acgina ej zégic sawaiguc keŋsohozac. ¹⁰ Ac ewa hénia hénia baeciguc hezac, néj ac ewa hénia qahac ménj ménda hezac.
¹¹ Imuac ic ménjnén zéyu ni imuac hénia ménda niŋasarimanjiguc ni imi ac zézac iwac muru ic enia wamba i acguc nuac muru ic enia wammac.
¹² Imuac ini acguc Uŋawac ai buŋa niŋac waŋanzu. Imuac hénorin naŋgé énécmiwij zé sécgé énécmimac niŋ seliseli wammu. ¹³ Imuac ac ewa méréraiguc zéanzac imi ac meleŋ meleŋawac kuha niŋac zéwelec wammac.
¹⁴ Ni ewa méréraiguc zéwelec wammanjiguc imi mia qeri uŋananéj zéwelec wanzac, néj nuac ewa qerinanéj héla ménda mihičnjzac.
¹⁵ Imuhuc waŋu dimuhuc wammaŋ? Ni Uŋananéj zéwelecma ewa qerinanéj momacnec zéwelecmaŋ. Waŋu uŋananéj legic héimima ewa qerinanéj momacnec legic héimimaŋ. ¹⁶ Imuhuc ménda wambésémaŋjiguc imi uŋaganéj mériŋ ac énézéwésémaŋjiguc ic sese imuhucya qahac kecanzu imi enej gi némac ac zézaŋ imi ménda niŋasarima dimuhuciguc guac ewa hia ac nimma hélacnec hia zémac? ¹⁷ Gi ewa hia ac hia zézaŋ, néj acga iminéj tosara ménda naŋgé

énécmimac. ¹⁸ Ni ini moczoŋ onogicma ac méréra hénia hénia sasala zéanžuawac Anutu ewa hia ézéza. ¹⁹ Waŋu hénaorij amaiguc tosara ku énécmimanj zé ackuažéc éréhécdac ewa qerinanéŋ niŋasarizac imuac hia zémaŋ, néŋ ac méréra 10 tauſenjac séc horua zémaŋ zé nimba mamaya wandaczac.

²⁰ Dacmuna hécna niŋtegiqiciguc imi kokoc éséc ménda wammu, néŋ Haka biriaiguc imi kokoc éséc wammu. Niŋtegiqiciguc imi ic kuneŋ éséc wammu. ²¹ Héna aciguc yomuhuc ooyawac hezac; Miŋ Kewunéŋ yomuhuc zézac; Ni ac méréra zéanžu ionac ezelangina zéma ic enia ionac kua tasé mema ic embac yomi énézémaŋ, néŋ kileŋ ménda niŋtohomu. ²² Imuac ac méréra imi ninzéŋ ninzéŋ ic onac buŋa qahac, néŋ ic enia ionac asé kiwi wanžac. Anutuac biaŋac ara imi ic enia onac qahac, néŋ ninzéŋ ninzéŋ ic ionac buŋa wanžac. ²³ Imuac hénaorij momac yandanéŋ tocgéma momacnec ac méréraiguc zémuiguc ic tosara imuac hénia ménda ninžu imi eneŋ zéma ninzéŋ ninzéŋgina qahac imi eneŋ éréma inicma ewagina sohozac ménda zému? ²⁴ Waŋu momac yanda eneŋ Anutuac biaŋac ara zéhicnjima tac-muiguc imi, ic enia me omaya éréma ic momac yanda ionac murunec zéqindiŋi ac zéma gésigési ac waŋ énécmimia wammac. ²⁵ Waŋu ewa qeriginaiguc niniŋ musan̄ musaŋgia imi usuya auyu hicnjitegiru Anutuac sicgémima mepésimima Anutunéŋ hélacnec sucginaiguc keczac zéma zéaumu.

Ai areŋa méndacma mepé

[◊] **14:21:** Yes 28:11, 12

qepési ai memu.

²⁶ Imuac dacmuna hécna dimuhuc wambinj? Ini azoromu séc legic zéra zéma pakenj ac zéma ackuažéc zéauauya zéma ac méréra zéma ac meleñ meleñ momacnec heanzac imuac imi moczoñnéj nañgé amuwiñ zé wamma memu. ²⁷ Méjnénj ewa méréraiguc ac zémaciguc éréhéc me haréwéc sac wai énécmigic zému. Wañu momacnec qahac, néñ ic méjnénj zéyu tecgéyu ic méjnénj zémac. Wañu méjnénj hénia melemma énézémac. ²⁸ Ac meleñ ménj ménda keczaciguc héniorij amaiguc ara qaiyu bénzénj kecmac, néñ zémañ zé ejeyanec Anutuaru zémac. ²⁹ Wañu Anutuac biañac ara zéhicjanzu imi biañac ara zéwinj zé ic éréhéc me haréwécnénj zému. Wañu tosara imi nimma niñgésimu. ³⁰ Wañu ic ménj momacnec taczac iwac muru Uña téreyanénj ackuažéc zéaumaciguc, walac hénima zézac inéj waima bénzénj nec tacmac. ³¹ Ini momac yanda niniñ héiqelima qeri efi mihicnjimu niñac biañac ara imi areña méndacma ic méjnénj zéyu tecgéyu méjnénj zéyu kemmac. ³²⁻³³ Anutu imi ai memañ zé sicsaoc qahac, néñ luaeayaguc meanzac. Imuac niñac biañac ara zézé ic ionac uñahécgina imi biañac ara zézé ic ionac méra bawu kecma lu-aeguc mambéc kecanzu.

Météré ic momac yanda azoazoroiguc wañanzu ésécnec ³⁴ embac enej héniorij sucginaiguc acgina waima bénzénj nec kecmu. Ionac imi ac zému niñac ménda zéénécmimia. Wañu hénac aciguc hezac séc euhécgina méra bacginu kecmu. ³⁵ Niniñ ménjac ménj héiqeliwiñ zé wanžuiguc

imi eŋaj amaiguc euhécgina qesiénécmimu. Embacnéj héraorinjiguc ac wawaŋa imi gamuyaguc wanžac. ³⁶ Anutuac ackuažécnéj onac murunec hicŋiyec me eŋacnec sac kecgic hicŋi énécmiyec?

³⁷ Onarunec méjnéj eŋeyawac niŋu kua meme ic wanžac me Uŋa téreyayaguc wanžaciguc imi ac oénécmizua yomi kewuac zézé seli ac imuhuc zéma ninjegicmac. ³⁸ Méjnéj méj hénia yomi ménda ninjegicmaciguc ic imi ménda niŋmimia wammac. ³⁹ Imuac dacmuna hécná ini Anutuac biaŋac ara imi zéhicŋiwiŋ zé seliseli wammu. Waŋu ewa méréraiguc ac zézé imuac neŋu ménda héimu. ⁴⁰ Ai haka hénia hénia moczoŋ sécyá ménda ogicma ai areŋ méndacma wamma memu.

15

Kristo humuc igucnec qelima yarec.

¹ Dacmuna hécná buŋa suruc hiabia énézéyi imuac ku énécmiwa ninžu. Imi mia ini bec aŋgétigic. Aŋgétima imuac qeriaiguc naŋselima kecanžu. ² Ini ackuažéc neŋ énézéyi imi eŋ ménda ninžéŋéma selianec késa kecžuiguc imi ninžéj ninžéj imuac qeriaiguc aŋgéŋgina tiénécmimia wammac. ³ Ni néŋu meyi imuac mia walac onac énézéyi. Kiwi téreyaiiguc hezac séc Kristonéj képésicninawac wamma humuyec. ⁴ Humuyu téŋgégic kiwi téreyaiiguc hezac séc ai meme haréwéc waŋu muŋguc humuc igucnec qelima yarec. ⁵ Yacma walac Kefawac hicŋimiyec. Imuacnec tohotoho ichéra 12 ionac hicŋi énécmiyu héŋgic. ⁶ Imuacnec ninžéj ninžéj dacmuna 500 azoroma kecgic winini énécmiyu

momacnec héngic. Ionarunec sasalanéj qeliqeli kecžu, néj efeſianéj humugic. ⁷ Imuacnec éréma Yakobo hicŋimiyu héjec. Waŋu imuacnec Yesuac Méliméli ic momac yanda hicŋi énécmiyu héngic. ⁸ Tetecgiaiguc naléna ménda héiyunec kembaŋu téma hicŋiyi nidac imuhucya acguc hicŋinéju héji. ⁹ Ni imi Yesuac Méliméli ic ionac sucginaiguc mamayagina téngéj. Ni Anutuac hénaorij ununesi waŋ énécmiyi imuac niŋac Yesuac Méliméli ic zéma nurugic nimba ménda sécgéanžac. ¹⁰ Waŋu Anutuac ewa hia igucnec ni sécna wamma kecanžua. Ewa hiawac buŋa néjec imi ej ménda heyu ni Yesuac Méliméli ic momac yanda onogicma ai kunej yanda meyi, néj imi mia nena qahac, néj niguc momacnec kecanžac Anutu iwac ewa hia igucnec. ¹¹ Nej me ienéj imuhuc zéau énécmi ini imuhuc ninzéŋgéma kecžu.

Humuc ic ionac qelima yacyac.

¹² Kristo imi humuc igucnec qelima yarec imuhuc énézéni ningicguc dimuhuc sucginaiguc tosaranéj humuc igucnec qelima yacyac imi ménda hezac zéanžu? ¹³ Humuc igucnec yacyac ménda hewacnec Kristo acguc muŋguc ménda yacbacnec. ¹⁴ Kristo ménda yareciguc ackuažéc nini zéauanžiŋ imi ejomia wanžac. Waŋu ninzéj ninzéŋgina imi acguc ejomia wanžac. ¹⁵ Waŋu imuacnec nini imi Kristonéj humuc igucnec meqelimiyu yarec zéma héipuc ac waŋ énécmiyiŋ hénia imuac niŋac Anutuac héipuc ic ikochéra kecžiŋ imi hicŋitegiru ninicdacbunec.

Humuc igucnec yayac qahac wambacnec Anutunéj Kristo humuc igucnec muŋguc ménda meqeliwacnec. ¹⁶ Humuc igucnec yacyac ménda hezaciguc Kristo acguc humuc igucnec ménda meqelimiyu yacobacnec. ¹⁷ Kristo imi humuc igucnec ménda meqelimiyu yacobacnec ninzéj ninzéjgina imi acguc ejomia waŋu ini képésic qeriaiguc kecgicac kecbunec. ¹⁸ Waŋu Kristoac qeriaiguc humuma kecžu imi acguc qahac wandacbunec. ¹⁹ Kristoac qeriaiguc neŋaŋ niŋkumu waŋanziŋ iminéj baec yomuac sac wambacnec ic embac sucginaiguc neŋaŋ imi tosara onogicma ewa biricninaguc wambiŋnec.

²⁰ Néŋ Kristo imi hélacnec humuc igucnec qelimá yarecac gau seli kecžu ionac héla gocmia walac walac wanžac. ²¹ Humuc imi icac murunec, imuhucyanec humuc igucnec yacyac imi acguc icac murunec hahaya. ²² Adamwac qeriaiguc ic embac mocžoŋ humugic ésécnec Kristoac qeriaiguc ic embac mocžoŋ kekec mihičnímu. ²³ Waŋu areŋa zézéya séc méndacma hicŋi énécmimac. Walac imi héla gocmia méréra Kristo, imuacnec Kristonéj lilingéma hayu iwac buŋa kekera. ²⁴ Imuac andiaiguc imi nalé tetecgia hamac. Inéŋ ic kewuya kewuya zéma ic qac buŋaguc zéma kuc buŋaguc imi mocžoŋ mebiri énécmima héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi maŋgocyá Anutuac muru haimimac nalé imi mia hamac. ²⁵ Inéŋ ic kewu kecmanec hažéchéra mocžoŋ ejeya héna duan-diaiguc onopocmacac hezac. ²⁶ Waŋu hažécyá nalé tetecgiaiguc qemamac hezac imi humuc. ²⁷ Anutunéj iwawai mocžoŋ iwac héna duan-

diaiguc onopocdarec.²⁸ Imuac iwawai moczoj héná duandiaiguc hezac zéyec nalé imuaru iwawai moczoj iwac héná duandiaiguc onoporec Anutu eñeya imi ménda toroqema zéyec imi hicñitegiczac. ²⁸ Iwawai moczoj iwac héná duandiaiguc onopocmac nalé imuaru imi naña eñeya acguc iwawai moczoj héná duandiaiguc onoporec iwac muru sicgémimacac hezac. Imi mia Anutunéj iwawai momac yanda imuac miñina kecma iwawai moczoj imuac qeriaiguc acguc sécgémac kecmac niñ imuhuc wañec.

²⁹ Qahac wañu, humuc ic ionac niñac wamma doku naecanžu imi eneñ némac wammu? Wañu humuc ic ieneñ kileñ ménda yacmuiguc némac niñac ic embac humuc ic ionac niñ wamma doku naec haka wañanžu? ³⁰ Wañu nini némac niñac zérabéra qahaiguc emmanec kecbinj? ³¹ Dacmuna hécnä, ni Kristo Yesu Miñ Kewuninawac qeriaiguc mepé qepésina wanžu onac niñac wamma zéhiaru amumanec kecma ni kaiweya kaiweya humuanzua. ³² Ni Efeso ama areňa yandaiguc baec icac niñkumu niñacnec sac wamma yañ zécginaguc yaré wañiiguc imi némac héla ménj hicñinémmac? Humuc igucnec yacyac ménda hezaciguc oran humuwiñac hezac, imuac nezéléléñ wammanec kecbinj hia zéwiñnec.²⁹ ³³ Ikoc wañ énécmiwu niñac, ic ala biria eneñ haka hiabia mesohoanžu. ³⁴ Ewa solañaiguc liliñéma képésic ménda wamma haka solaña wamma kecmu. Onarunec tosianéj Anutu ménda nimmianžu imuac gamugina nimmu

²⁸ **15:27:** Leg 8:6 ²⁹ **15:32:** Yes 22:13

niŋac imuhuc zéza.

Séwi qelia humuc igucnec yacyacwac buŋa.

³⁵ Tosianéŋ yomhuc gezaŋ zému; Humuc ieneŋ dimuhuc muŋguc yacmu? Waŋu séwi tanecgina imi dimuhucyanéŋ yacmu? ³⁶ Ac qelanya zézé ic ini! Iwawai gocmia qesaanžu iminéŋ ménda humumaciguc imi kekcyaguc muŋguc ménda érémac. ³⁷ Waŋu iwawai himicanžu imi kecma érémacac hezac iwawai howia imuac ménda himicanžu, néŋ padi me tosara imi gocmianec himicanžu. ³⁸ Waŋu Anutunéŋ eŋeya ewa siŋiguc tanecgina énécmima gocmia hénia hénia imuac séc tanecgina hénia hénia hai énécmiyec. ³⁹ Séwi tanecgina acguc imuhucyanec qahac, eŋac eŋac. Méŋ imi icac séwi, méŋ imi yan onac séwi, méŋ imi nei onac séwi, waŋu méŋ imi lambéc onac séwi. ⁴⁰ Séwi tanec tosara imi Kurumenjärunc, séwi tanec tosara imi baecarunc, waŋu kuru-menjiguc kekera ionac edamugina imi séc méŋ, waŋu baeciguc kekera ionac edamugina imi séc méŋ. ⁴¹ Kaiwe asaha imi séc méŋ, maso asaha imi séc méŋ, ménni sikiluac asaha imi séc méŋ, waŋu ménni sikilu eŋan edamugina imi eŋac eŋac.

⁴² Humuc igucnec yacyac imi acguc imuhucyanec. Himicanžiŋ imi humuma qahac wawaŋa, waŋu imuacnec yacyacwac buŋa imi ménda humuma qahac wawaŋa. ⁴³ Iwawai eeyá qahac imuhucyanéŋ himicma iwawai edamuyagucnéŋ yacbiŋ. Iwawai békélacgia himicma iwawai selianéŋ muŋguc yacbiŋ. ⁴⁴ Séwi busunéŋ himicma uŋawac tanecnéŋ muŋguc yacma kecbiŋ.

Séwi busuac tanera hezac, imuac uŋawac tanera imi acguc hezac. ⁴⁵ Yomuhuc ooyawac hezac, Ic walac hicŋihicŋiya Adam imi séwiac ic kekecyaguc waŋec.[✳] Waŋu Adam tetecgia hahaya imi kekec énécimiawac uŋa waŋec. ⁴⁶ Waŋu walac imi uŋawac buŋa qahac, néj séwiyaguc, imuac andiaiguc hahaya imi uŋawac buŋa wanžac. ⁴⁷ Walac imi baeciguc hicŋiyec imuac baecarunec. Andiaiguc hahaya imi kurumen igucnec hahaya. ⁴⁸ Baecarunec imi moczoŋ baecac buŋa tanec, kurumenjařunec imi moczoŋ kurumenjař buŋa tanec ésécnec. ⁴⁹ Waŋu nini imi imuhucyanec baec icac murunec tanec meyiŋ imuhucyanec kurumen icac murunec tanec mewiŋ.

⁵⁰ Dacmuna hécnā ac méŋ yomi zéwa niŋgic; Sac zéma séwi busunéŋ Anutuac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi mératéc ménda aŋgéŋ timac. Waŋu houhouyanéŋ iwawai ménda houhouya imi mératéc ménda aŋgéŋ timacac hezac. ⁵¹ Ninzu, neŋ onac muru ac saŋa méŋ zéwa niŋgic; Nini moczoŋ gau seli ménda hewin, néj témuŋ tetecgiawac qaru focialc élanzaŋnec melemma qelia wambin. ⁵² Tomuŋ qaru humuc ic eneŋ iwawai ménda houhouyanéŋ muŋguc qelima yacmu. Waŋu neŋaŋ acguc melemma qelia wambin. ⁵³ Séwi houmacac hezac yominéŋ séwinina ménda houhouyawac usu ésécnec héni hingacmac. Humucac buŋa yominéŋ hehe seliac buŋa héimac. ⁵⁴ Houhouyawac buŋa yominéŋ hehe seliac buŋa héiyu humucac buŋa yominéŋ kekec seli héimac nalé imuaru imi,

[✳] **15:45:** Hén 2:7

Anutuac kuhanéj ogiru humuc imi qécgé mimia wammac imuhuc ooyawac hezac imi moczoñ seligidacmac.⁵⁵ ⁵⁵ Humuc gi néma kucganéj ogicqogic wambéséman? Humuc gi waiga dimua?⁵⁶ ⁵⁶ Humucac waiya imi képésic, wañu képésicac kuha imi héna ac wanzac. ⁵⁷ Neñan Minj Kewunina Yesu Kristonéñnec ogicqogirawac kuc nénécmianzac Anutu iwac muru ewa hia ac ézézua. ⁵⁸ Imuac dacmuna soroc hécna seligima namma hérékeñ héréha ménda wamma nalé séc Minj Kewuninawac ai seliseli wamma memu. Imi mia onac kuc qeque ai iminéj Minj kewuac qeriaiguc ejnec ménda sohomac.

16

Méra énécmimiawac haka.

¹ Deguc yomi imi ic embac téréya ionac sese tocgému imuac ara; Ni bec Galatia héraorinj énézéyi imuac séciguc ini imuhucyanec wammu. ² Sondaya Sondaya* ini ejac ejac soukiwa mihicnjigic saméñaguc he énécmiyu séc goiya héima toroqema haigic tacmac. Enj kecgic onaru hawa soukiwaguc qutulañgéwu niñac. ³ Onaru hamaj imuaru ic tosarawac niñgic sécgéyu kiwi énécmima méli énécmiwa sese imi mema Yerusalem kemmu. ⁴ Wañu nuac niñgic sécgéyu ni acguc kemba Ieneñ niguc momacnec hia kembij.

Ejeya méra mimac niñ énézéyec.

* **15:54:** Yes 25:8 * **15:55:** Hos 13:14 * **16:2:** Girik aciguc; Sondawac ai meme walac walaha séc.

⁵ Ni Makedonia baec imi qericma kemmaŋ zé wanžua imuac Makedonia baec qericma kemmaguc onac muru hama inicmaŋ. ⁶ Hama iniguc kecmaŋ gezaŋ. Iniguc kecba nalé sanjeŋa imi hia kendacmac. Imi mia imuhuc wamba enej mia hénaná mindijima méli néju imuaru me imuaru kemmaŋ. ⁷ Miŋ Kewunéŋ ninju sécgéyu onac muru hama iniguc nalé tosara kecmaŋ zé ninzua. Imuac mia nalé yomuac imi onogicmanec hotoŋadac inicmaŋ zé ménda wanžua. ⁸ Ni Efeso ama areŋa yandaiguc kecba ai meme 50 imuac kendoŋ wammac zéma ninzua. ⁹ Hénia imi yomuhuc; Ai kunęŋ yanda hélaguc sasala mihicŋimaŋac séc nagu béréŋgé néju, hazéc ic acguc sasala hicŋima keczu imuac mia imuhuc ninzua.

¹⁰ Timoteonéŋ onaru hamaciguc héŋgaleŋ wammigic bac yandi yandi ménda wamma sucginaiguc kecmac. Ic imi ni ésécnec Miŋ Kewuac ai seliseli wamma meanzac hénia imuac niŋac imuhuc waŋmimiawac hezac. ¹¹ Imuac iwac niŋac niŋgic mamaya ménda wammac. Waŋu luaeiguc mélimigic nuaru liliŋgéma hamac. Ni zéma ninzéŋ ninzéŋ dacmuna hécna imi iwac mambéc keczin.

¹² Ninzéŋ ninzéŋ dacmuna Apolo iwac imi dacmuna tosara iniguc onac muru kemmu niŋ hatac sasala zénanjé miyi, néŋ nalé yomuac imi kemmaŋ zé kileŋ ménda efizac. Waŋu nalé méŋac ninju sécgéyu hamac.

¹³ Ini qeriginanéŋ técgina nimma kecma ninzéŋ ninzéŋiguc naŋseligma ic hélawac séc seligma

kecmu. ¹⁴ Waŋu ai memu séc goi héihéiyaguc mema wammu.

¹⁵ Ini Sitefana zéma héna géséhéra ienen Akaia baeciguc walac walac ninzénj ninzénj ic embac waŋjic imi zéma météré ic embac welej qéénécmiwiŋ zé efianžu imi ini ninžu. Imuac ini zénan̄gé énécmizua. ¹⁶ Ic embac imuhucya zéma tosara momacnec ai mema kucqeqe waŋanžu séc acgina niŋtoho waŋ énécmimu. ¹⁷ Stefano zéma Fotunata zéma Akaiko ienen imi onac waŋ né̄ju kic tanecgina késama hayic ewana hiaruyu kecanžua. ¹⁸ Ienej imi ni zéma ini momacnec ewa qerininaiguc ségiségi mihicŋi nénécmigic. Imuac ini ic imuhucya imi niŋénécmimu.

Tetecgiaawac yaižézé ac.

¹⁹ Asia baeciguc hénaorij tuŋa tuŋa keczu imi eneŋ onac yaižézégina zézu. Akila zéma Priska zéma amagiraiguc hénaorij tocgoanžu imi eneŋ acguc Miŋ Kewuninawac qeriaiguc onac yaižézégina zézu. ²⁰ Ninzénj ninzénj dacmuna momac yanda acguc yaižézégina zézu. Imuac eŋaoc kirie ne ſéréya waŋamumá yaižézégina zéamumu.

²¹ Yomi Paulo ni nena mérananéŋ oma yaižézégina zézua. ²² Méjnéŋ méŋ Miŋ Kewu goiya mēnda héimac imi saecyaguc wammac. Miŋ Kewunina gi hawésémaŋ!†

²³ Miŋ Kewu Yesu Kristoac ewa hianéŋ iniguc hema kecmac. ²⁴ Goi héihéinanéŋ Kristo Yesuac qeriaiguc tuŋ iniguc momacnec hema kecmac. ‡

† **16:22:** Aram aciguc; Marana ta. † **16:24:** Kiwi méranéŋ ooya tosaraiguc kiwi yomuac tetecgiaiguc, Hélacnec! ogic hezac.

**SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini**

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665